

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . " 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petitvrsna (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petitvrsna po 2) vin.

Poslano:

enostolpna petitvrsna po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Kranjska dežela in njen pomen
za industrijo.

Zadnja številka »Trgovskega Lista«
piše:

Novo življenje je zavladalo Slove-
niji, ko so leta 1853. otvorili prvo želez-
no cesto po naših pokrajinah — južno
železnico. Konec je bilo staremu fur-
manstvu in srednjeveškemu načinu tr-
govanja. Slovenski kmet, ki je prej
iskal zaslužka v prevažanju blaga, se je
lotil obdelovanja zemlje, vrnil se je h
kmetovanju. Naše ozemlje je naenkrat
pridobilo na pomenu, postalo je oni del
Avstrijske, ki ga slednja nikakor ne
more pogrešati, brez katerega izgubi
svojo veličino in se izpremeni v nepo-
membno medzemno državo. Druga eta-
pa v našem gospodarskem razvoju je
bila gradnja turske železnice. Z njo so
bile slovenske dežele postavljene v zve-
zo s severozapadnimi pokrajinami naše
države, Trst je začel potegovati nase
tudi trgovino južnovzhodnih nemških
držav. Tako sta vodili preko naše do-
movine dve izmed najvažnejših avstrijs-
kih železniških prog, slovenski svet je
ležal odprt na vse strani: na jug, na
vzhod, sever in zahod. Manjkala mu je
le zveza z jugoslovanskimi deželami.
Sedaj so odgovorili tudi temu nedostat-
ku. Dne 25. t. m. se je vršila slavnostna
otvoritev belokranjske železnice, tretje
glavne proge na slovenskem ozemlju.
To je velik dogodek za nas Slovence;
z novo železnico je tudi ustvarjen pred-
pogoj za gospodarsko zблиžanje Slove-
ncem s slovanskim jugom. Ni ga naroda
v Avstriji, čigar ozemlje bi bilo v zem-
ljepisnem oziru tako ugodno za indu-
strijsko in trgovsko delovanje, kakor je
naše. Prometne zveze, ki nam odpirajo
pot na vse strani sveta, naravnost za-
htevajo industrializacijo naše domovi-
ne. Slovenci, lotimo se industrije!

Pametne besede! Naše dežele so
most do Adrije. Vse velikansko ozem-
lje, ki leži za nami, je navezano v go-
spodarskem in trgovskem oziru na na-
še morje! Skozi slovenske dežele, zlasti
skozi Kranjsko, drdrazjo tisoči vlakov z
industrijskimi in fabriškimi izdelki na
morje; mimo naših dežel gredo stoti-
soči tujcev doli na jug. Naša dežela po-
staja svetovna cesta severa in zahoda.
Kranjska so edina vrata, skozi katera
mora vsaka noga, ki želi do morja. Le
oglejte si zemljevid. Ali ne leži Kranj-

ska pred morjem kakor velik nasip, čez
katerega vodijo vsa pota do Adrije?
Nobena dežela nima tako krasne zem-
ljepisne lege in nobena tako ugodnih
pogojev za razvoj industrije in trgo-
vine.

Kljub vsem tem ugodnostim vidi-
mo, da je dežela v industriji in trgovini
zaostala za sudetskimi deželami, ki
nimajo oddaleč tako ugodne lege, ka-
kor jo imamo mi.

Na Kranjskem imamo komaj 145
tovarn, dočim jih imajo sudetske de-
žele 8490. Če upoštevamo velikost njih
in našega ozemlja, moramo reči, da smo
na trikrat manjši stopinji od njih. Isto
sliko nam nudi naša trgovina. Razven
lesa, vina, živine in nekaj drugih po-
ljedelskih pridelkov izvažamo bore ma-
lo obrtnih izdelkov.

Vzroka tej zaostalosti je iskati pred
vsem v pomanjkanju dobrih prometnih
sredstev in pa v mrtvih vodnih silah.

Kranjska dežela je glede železnic
ena najslabših. Manj železnic kakor
mi imajo samo Dalmacija in Predarl-
ska. Poleg tega je deželna uprava do
nedavnih časov silno zanemarjala ce-
ste, ki so v gospodarstvu to, kar so žile
v telesu, po katerih se pretaka kri. In
vodne moči, pogoj za vsako industrijo,
koliko bogastva in moči leži mrtvih v
naših vodah! Ni ga bilo človeka, ki bi
dvignil ta zaklad!

Kdor to razume, bo vedel ceniti ne-
izmerno važnost in pomen raznih go-
spodarskih naprav, s katerimi je za-
čela sedanja deželna uprava, naprav,
ki dobo dale deželi v nekaj desetletjih
čisto novo lice in ustvarile naši trgo-
vini in obrti potrebne eksistenčne po-
goje.

Belokranjsko železnico smo že do-
bili. Sčasoma bo izvedla S. L. S. tudi
drugi železniški program, katerega si
je zastavila, namreč železnico Brežice—
Bloke, Kranj—Kamnik, Kamnik—Pol-
zela, Škofja Loka—Železniki, podaljša-
nje vipavske in kočevske železnice itd.
O vseh teh zvezah je kranjski deželni
zbor že večkrat razpravljal, upamo, da
jih bo etapo za etapo tudi izpeljal.

In naše ceste! Mirnim srcem reče-
mo, v nobeni dobi se ni zgradilo v de-
želi v primerno tako kratkem času to-
liko novih cest in potov, kakor v teh
letih, kar vodi upravo v deželi S. L. S.
Do danes je zgotovljenih blizu 200 km
novih cest.

Velikanskega pomena je nadalje
deželna akcija za izrabo vodnih sil.
Brez cene obratne moči ni misliti na
razvoj velike obrti. Kdor ima vodno

moč v roki, ta ima tudi gospodarsko
prihodnost. Naša dežela bi bila za de-
setletja obsojena na životarjenje in go-
spodarsko spanje, da se ni deželna
uprava opogumila in zasnovala velikih
načrtov za izrabo vodnih sil, ki bodo
dale kranjski industriji novih impul-
zov.

Vse to gospodarsko-kulturno delo
odpira naši deželi nove perspektive.

Sudetske dežele so daleč od morja,
stroški za prevoz industrijskih izdelkov
tudi niso majhni, vodnih sil ni veliko,
tovarne so navezane na parno moč, in
vendar je njih industrija na višku! Kaj
bi se šele dalo napraviti iz naših kra-
jev, ki imajo toliko vodne moči in nam
leži morje takorekoč pred nosom!

Zato je človeku neumljivo, da se
najdejo v naših deželah ljudje, ki tako
važnemu gospodarskemu preobratu na-
sprotnujejo. In kakor v zasmeh se ime-
nujejo ti ljudje »napredni« možje! Ab-
deriti, ki spravljajo dan v žakelj!

Če hočemo dati ljudem kruha do-
ma, je potrebno, da poživimo in po-
vzdignemo trgovino in industrijo. Edi-
no to je, ki bo zavrlo naval izseljevanja.
Koliko nasvetov smo že brali, kako naj
se izseljevanje ustavi, koliko motivov
že pretresali, vsled katerih drvi ljud-
stvo čez morje! Ljudstvo gre mimo vse-
ga gluhih ušes, potreba je hujša kakor
dobri nasveti.

Tok izseljevanja se tudi s tem ne
bi ustavil, ako bi začeli sistematično z
nakupovanjem in oddajanjem posestev,
ki so na prodaj. Zemlja in hiša staneta
denar, tega pa otroci naših malih in
tudi srednjih kmetov nimajo toliko, da
bi si ustvarili lastna ognjišča. Delo
poljskih delavcev pa ni stalno in sta-
rost negotova. Ne ostane drugega ka-
kor beg v mesto in Ameriko.

V tem smislu mora vsak razsoden
človek pozdravljati smotrenost in da-
lekovidnost gospodarske politike naše
deželne uprave. Kdor tega ne vidi, se-
di pod kurjo gredo! Podjetnost deželne
uprave in njena iniciativa bo brezdvom-
no vzbudila tudi v prebivalstvu ekono-
mične zmožnosti, ki leže v njegovi krvi.

Politika liberalne stranke je pa ste-
rilna in negativna. To ni korektura go-
spodarskega dela deželne uprave, ki bi
morala biti predvsem naloga opozicije,
ampak totalna negacija in razdiranje
vsakega napredka. Politika, ki meri
samo na to, da bi ostali Kranjci »str-
gan rokav, palca beraška, prazen bo-
kav«.

Bog nas je obvaruj!

Nemška marka.

Avstrijski nemški Schulverein je imel
o binkoštnih praznikih v Freiwaldau-u na
Češkem svoj 34. občni zbor, na katerem
se je podalo poročilo o društvenem delo-
vanju za leto 1913.

Društvo vzdržuje 53 šol s 103 razredi
in 114 šolskih vrtec s 132 razredi. Poro-
čilo pravi, da se ima 330 nemških šol v
mešanih krajih zahvaliti za svoj obstanek
delovanju društva. Dohodkov so imeli 1
milijon 417.000 K, stroškov 1.772.000 K;
Roseggerjev fond sam znaša 2.942.846 K.
Članov je 432.379.

Ta občni zbor omenjamo zato, ker so
se govorile in razpravljale na njem stvari,
ki se tičejo naših slovenskih dežel, zlasti
Kranjske, osobito pa zato, ker je občni
zbor sprejel sklep, ki postane lahko uso-
depoln za razvoj političnega življenja v
Avstriji.

Šolsko poročilo omenja z zadovolj-
stvom, da se nemško šolstvo na Štajer-
skem in Primorskem dobro drži in da se
bo z naprejem na te kraje obračala še večja
pozornost. Poročevalec upa, da bo še pri-
hodnje leto poročal o več novih šolah na
Primorskem. Podčrtalo je tudi dejstvo, da
je ravno to društvo ustvarilo v Gorici pod-
lažno za razvoj nemštva v mestu in poma-
galo s tem Nemcem do političnega upliva
v goriškem mestnem svetu. Splošno se pri-
čakuje, da bo zveza Lahov in Nemcev v
Primorju nemški življaj okrepila.

Nadalje so govorili na zboru o nem-
škem šolstvu na Kranjskem. Poročilo pravi,
da dela slovenska večina v deželnem
šolskem svetu in deželnem odboru nem-
škemu šolstvu silo in je preganja. Sploh
da delajo »Slovenci na Kranjskem na to,
da uničijo zadnje sledi nemštva v deželi.«

Človek more biti že precej hudoben
in impertinenten, da si sploh upa odpreti
usta in tožiti o šolskih krivicah proti nem-
škemu šolstvu na Kranjskem. Od Sever-
nega do južnega tečaja, na celem svetu je
ni zemlje, kjer bi imelo 25.000 Nemcev 2
lastni gimnaziji, lastne realne razrede, last-
no nemško žensko učiteljsko, povsod, tudi
v najmanjši luknji ljudsko šolo, lastnega
deželnega šolskega nadzornika, okrajnega
šolskega nadzornika! Človeka potem kar
grabi, če sliši tako nesramno govorjenje!

Kakšne nazore imajo Schulvereinovci
o narodnih pravicah Slovencev in ljudski
šoli, pa zelo značilno osvetljuje poročilo
o nemški šoli v Dragi. Poročevalec se je
pritoževal, da je deželni šolski svet na-
sprotoval ustanovitvi nemške schulverein-
ske šole, ker niso bili Nemci z utrakvi-
stično zadovoljni. Zadovoljni pa niso bili
zato, ker je poučeval na utrakvistični šoli

LISTEK.

Iz češčine V. H.

Gosl.

Pójdž do mnie, siądziem na gro-
bie narodów. Będziemy dumac, spie-
wać i łyż ronić. — Mickiewicz.

Živ, šumen dan je vžljal nad na-
chodsko okolico. Zaropotali so bobni,
zadonele srce pretresajoče trombe. Za
to preprosto godbo korakajo pešci, od-
delek za oddelkom, glasno odmevajo
enakomerno udarjajoči koraki; eden
izmed vojakov je zapel in glasna boj-
na pesem se razlega v čistem jutran-
jem zraku.

Prusi gredo, podobni brezkončni
temnomodri reki. Oblaki prahu se dvigajo
izpod nog številnih vojakov in v
teh sivih oblakih žari orožje, se leske-
tajo čelade, glasno se premikajo
častniki v sedlih, vse šumi in ropota
in navdušena pesem doni do neba.

Komaj je pehota odšla, že zopet
ropotanje konjskih kopit in vozov:
topništvo in potem spet pehota. Nima
konca ta človeška reka in gorje, kjer
se ustavi.

Ura za uro je minula in meni je
vsled samega gledanja pohajal vid.
Zaprl sem oči in glej, kakor bi se mi

pruska armada vtisnila v oči. Dasi
imam oči zaprte, vendar jo vidim tako
jasno in živo, kot bi jo gledal z odpr-
timi očmi. Slednjič me je to utrudilo.
Odšel sem od ceste, ali bolje od glavne
ulice našega mesteca na vrt, ki je bil
gosto porastel s sadnim drevjem; oko
se mi je odpočilo na svežem zelenju
livad in dreves.

Prostrani vrt se je nagibal proti
dolini, v kateri je tekla reka. Usedel
sem se na breg, v senco mladih jelš,
ki so s starimi tovarišicami, vrbami,
zasenčevale oba bregova.

Zagledal sem se v valove hitro te-
koče reke, v nasprotni breg, na kate-
rem se je razprostirala majhna ravni-
na, in v gozdnato goro, ki se je dvigala
za njo.

Zamolcklo bobnenje prehajajoče
vojske, ropot voz, petje in ropotanje
bobnov in v srce segajoči zvoki tro-
bent so prihajali celo semkaj od tega
skrivnega mesta. Pogledal sem mimo
grmovja po reki navzgor. Na oboka-
nem, čisto z grmovjem zakritim ka-
menitem mostu sem zopet videl modre
uniforme, lesketajoče se čelade in bo-
dala. Kamor se je oko ozrlo, povsod
vojak, povsod bojni hrup in vrišč.

»Prehajajo! prehajajo!« sem si mi-
slil, »tu samo na meji ne ostanejo. Ka-
ko se bo to končalo?«

Kaj je to? Ne samo s ceste, ampak
prav od blizu je bilo slišati hrup vojs-
ke. Skočim pokonci, stopim izza gr-
movja in tu — o škoda, večna škoda
krasnega žita, ki je na ravnini za reko
valovilo! Glej tam — zajahal je jezdec
vanj, kakor v vodo in že stoji sredi
valov, ki segajo krasnemu belcu do
prsí. Za tem so se vsuli še drugi, cela
truma in že se sklanjajo valovi, čez
katere so sence oblakov tako nalahko
begale, polno klasje se je nagnilo k
zemlji, poteptano pod kopiti sovražni-
kovih konj.

Za konjeniki so prišli celi oddelki
pešcev na polje in v kratkem je bila
vsa setev pohojena, uničena tako, da
niti klasu, niti zrnca ni ostalo. Vojaki
so se tam utaborili in počivali. Tekali
so čez most v mesto, da bi se okrep-
čali, drugi zopet hiteli k reki, da bi si
pohladili lice in čelo po trudopolnem
pohodu in pogasili pekočo žejo.

Že sem se obrnil proti naši hiši,
da bi tam pomagal odvrčati Pruse,
ko me ustavi nekoliko besedi, ki so mi
z nasprotnega brega prišle na uho.
Bili so tuji, a vendar dobro znani, so-
rodni glasovi. Nekdo izmed vojakov,
katerega ni bilo videti pri reki, je kli-
cal svojega druga v poljskem jeziku.

Vojak je odzivajoč se stopil k reki.
Stoječ v hladni senci je snel šlem z

glave in prislonil puško k stari jelši.
Za Boga — tak sovražnik! Plemenit,
krasen obraz, tako nežen, miren in
vendar tako odločno moški izraz! Nad
belim čelom so se vili temni kodri,
lice zagorelo od solnca, mladostno,
brez brk. Videlo se je, da mu je prijet-
no pod zeleno jelšino streho, v hladu
šumeče reke. Gledal je po reki nav-
zdol tja, kjer so valovi izginjali v go-
sti senci jelš in vrb. O, to ni človek, ki
je prišel, da bi pobijal in pogubljal, da
bi kri prelival!

Nisem mogel molčati in nagovoril
sem ga češko. Zdrznil se je, ker me do
sedaj še ni bil opazil, in mi smeje od-
govoril na moje vprašanje, da je Po-
ljak. Zbral sem vso svojo poljščino, kar
sem jo dobil v predalu, primešal ne-
kaj čeških besedi in s tako narejenim
češkopoljskim jezikom govoril. Ko sem
zvedel, da bodo kake dve uri počivali,
sem ga pozval k sebi.

Njegova zunanost me ni varala.
Spoznal sem iz govora, da je izobražen,
pošten človek, ki ni bil samo dober
Poljak, ampak tudi navdušen Slovan.
Oba sva bila vesela. Da bi se mu ne
bilo treba vrniti in delati ovinka, je
sezul črevlje in je na mestu, kjer je
bila voda plitva, prišel k meni.

Stisnila sva si roke kot davna
znanca, kot prijatelja. Saj sva bila iz

slovenski učitelj. V istem poročilu pa se imenuje težnja koroških Slovencev po lastnih slovenskih šolah »hujškarija«. Taki nazorji in pojmi o ravnopravnosti nemških in slovenskih otrok, so naravnost nekaj nečuvenga. Na ta način se neha sploh vsaka pamet in vsak red.

Na Koroškem nimajo Slovenci ne deželni, ne okrajnih šolskih nadzornikov, ne gimnazije, ne realke, ne učiteljskega, ne meščanskih šol, niti lastnih ljudskih šol. Teženje za tem je po uradnem poročilu Schulvereina »hujškarija«. Pa jih je trikrat več na Koroškem, kakor Nemcev na Kranjskem! Ultrakvistične šole na Kranjskem s slovenskim učiteljem so za Nemce neprebavljive, na Koroškem so pa take šole z nemško nacionalnimi učitelji »velika dobrota«.

Torej tudi v šoli dvojna mera, dvojna pravica, dva naroda, eden gospod, drugi hlapec, eden s pravicami nadčloveka, drugi z batinami sužnja. In to govori uradno poročilo nemškega Schulvereina in ljudi ni niti sram kulturnemu svetu kaj takega praviti!

Naravnost velikanske važnosti pa utegne postati sklep letošnjega občnega zbora, kar se tiče razširjenja društvenega delokroga v Nemčiji. Občni zbor je namreč menil, da se osnujejo društvene podružnice tudi na Nemškem in se nabira denar za propagando nemškega šolstva in nemškega vpliva v Avstriji tudi v rajhu.

Če bo vlada to dopustila in to trpela, bomo doživeli v Avstriji zares kmalu krasne čase! Kakor hitro bo začel teči denar iz Nemčije, bo začel teči Italijanom iz Italije, Rumunom iz Rumunije, Srbom iz Srbije, Rusinom iz Rusije itd. In če se pošilja denar za nemške šole, zakaj bi se ne tudi za dosego večjega političnega vpliva in reklamo v druge svrhe? In slednjič, ali niso šole »politicum«? Kaj mislite, da je še kdo tako neumen, da bi ne vedel, da dela Schulverein samo zato šole, da pomaga nemškemu življu do še večje politične moči?

Če bodo Nemci tako začeli, bodo kmalu iz »staatshaltende Partei«, za katero se štejejo, postali »staatsvernichtende Partei«. Če se bo začelo tako gibanje na Nemškem za ponemčevanje slovenskih otrok v Avstriji, utegne postati še nevarnejše kakor »Los von Rom« gibanje. »Los von Rom« je razpalilo strasti in ožen sam med avstrijskimi Nemci, tako šolsko-narodno gibanje, podpirano od nemške marke, bo pa spravilo v ogenj celo Avstrijo. Ravno Nemci, ki imajo največ povoda biti patriotični in držati Avstrijo skupaj, ker imajo najboljšo življenjske razmere v nji, so najmanj upravičeni, obračati se čez državne meje po denar! To je torej plačilo avstrijskega nemštva državi, ki napravi že vsakemu nemškemu otroku kakega naseljenega nemškega uradnika šolsko palačo!

Orožje, ki ga hočejo avstrijski Nemci v roke prijeli, je jako nevarno za mir v državi. Če se že kregamo, kregajmo se sami med saboj! Če bomo še druge na pomoč klicali, nas bo kmalu konec!

Upamo, da bo vlada na Dunaju to sprevidela, nemški Schulverein na te stvari opozorila in še pravočasno to gibanje zadušila. Drugače gremo v resnici katastrofi nasproti!

To je naravnost atentat na avstrijsko državno misel in če ne bo dunajska vlada imela več poguma, kakor tisti okrajni glavar, ki je na občnem zboru ta sklep pozdravljaj, potem tukaj prijebimo, da bodo oni, ki bodo to trpeli, odgovorni za usodopolne posledice tega za celo državo.

0 mestnem gospodarstvu v Postojni.

Kakor smo poročali, je dne 18. maja t. l. sklenil deželni odbor razpust gospodarskega odbora za mesto Postojna. Od tistega dne naprej se v liberalnem časopisju ponavljajo napadi na deželni odbor v celoti in pa na člane večine. »Drži Lampe, Pegan in Zajec so največji lopovi, gornji sklep pa največja lopovščina!« Kadar liberalci tako vpijejo, takrat hočejo odvrti pozornost od bistva stvari same na formalnosti. Plačani in neplačani »kronjuristi« in talmijuristi napredne stranke analizirajo sklep deželnega odbora na vse mogoče načine. Javnost naj se bavi le z vprašanjem, na kakšen način je bil ta sklep storjen in ne s tem, kakšna je podlaga sklepu. Liberalci naj se ukvarjajo s sklepom deželnega odbora; mi smo sklenili poizvedeti na kompetentnem mestu, kakšno je pravzaprav bilo tisto gospodarstvo v Postojni, ki je prisililo deželni odbor do omenjenega sklepa. Na najmerodajnejšem mestu smo izvedeli to, kar o mestnem gospodarstvu v Postojni spodaj zapišemo. To so samo začasno najvažnejše stvari, pričakovati pa je, da se bo morala revizija, ki je zaenkrat zaključena, še nadaljevati, in tedaj pride najbrže cel kup novih stvari.

Preidimo k stvari sami!

Revizija deželnega odbora se je raztezala na gospodarstvo za mesino imovino v Postojni od leta 1908. dalje, odkar stoji na čelu mestne uprave Teodor Dekleva, posestnik v Postojni. Prisednika sta mu župan Josip Lavrenčič in Ivan Sever, posestnik v Postojni. Vsi trije so seveda pristaši liberalne stranke. Nehoté pa se je morala revizijska komisija zanimati tudi za gospodarstvo prejšnje dobe, ko je mestnemu gospodarstvu načeloval znani liberalac Anton Ditrich. Njegova prisednika sta bila znani liberalni bivši poslanec in poznejši kandidat Arko in neki Bizjak.

Gospodarstvo Ditrichovo se ni dalo prav dosti revidirati, a to, kar se je dognalo, kaže na brezmejno lahkomišljenost odgovornih faktorjev, da ne rabimo hujšega izraza. Celó sedanji gospodarski odbor, o katerega gospodarstvu poročamo spodaj nečuvenga stvari, je izjavil strogo obsojajo prejšnjega gospodarstva. Seveda s tem obsojanjem še ni ničesar storjenega. Dolžnost sedanjega gospodarskega odbora je bila, poskrbeti takoj o prevzetju za revizijo, ki naj bi dognala grehe prejšnjega odbora in uredila zavoženo gospodarstvo.

Dolgovi mesta Postojna znašajo po stanju dne 31. decembra 1913 406.179 kron 56 vin. Od tega dolga je ob koncu leta 1913. bilo brez dovoljenja deželnega odbora obstoječega nič manj kot 61.300 K. V prejšnjih časih, tako n. pr. leta 1912., je bilo tega dolga celo 82.600 kron. Sicer pa o teh dolgovih več spodaj!

Zanimivo je, da revizijska komisija v kljub osemnajstdnevni iskanju ni mogla dognati, če so se porabila v svoje namene sledeča posojila, in sicer:

1. Posojilo, dovoljeno s sklepom deželnega odbora z dne 3. marca 1902, št. 3082, v znesku 30.000 K;

2. Posojilo, dovoljeno z istim odlokom v znesku 30.000 K.

Prvo posojilo se je dovolilo za gradnjo vodovoda, drugo pa za napravo električnega omrežja.

3. Posojilo, dovoljeno s sklepom deželnega odbora z dne 22. maja 1905, št. 6584, v znesku 62.000 K.

Tudi to posojilo je bilo najeto za gradnjo vodovoda.

4. Posojilo, dovoljeno s sklepom deželnega odbora od 3. novembra 1908, št. 13.761, v znesku 45.000 K za napravo kanalizacije v mestu Postojna.

5. Posojilo, dovoljeno s sklepom deželnega odbora z dne 25. julija 1900, št. 9120, v znesku 10.000 K za popravilo in razširjenje pokopališča ter napravo cest in kanalov.

6. Posojilo, dovoljeno s sklepom deželnega odbora od 7. maja 1901, št. 5529, v znesku 20.000 K za poplačilo stroškov kanalizacije, za regulacijo in razširjenje pokopališča ter napravo cest pod kolodvorom.

Vsa ta posojila znašajo ogromno vsoto 197.000 K.

O vseh teh posojilih revizijska komisija ni našla blagajniških dnevnikov in je danes popo'noma nemogoče dopnati, koliko tega denarja se je v resnici porabilo v določene namene. Ne da se pa tudi dognati, da je šel denar vsaj za mestne namene.

O ostalih posojilih so se vodili vsaj dnevnik, pa tudi brez urejenih prilog!

Kako so se ti dolgovi odplačevali?

Dolžnost redne mestne uprave bi bila, s pravilnim proračunom skrbeti za to, da se redno plačujejo obresti in odplačuje glavnica. Vsega tega v Postojni ni bilo. Obresti in dogovorjene obroke na račun glavnice je mestna uprava plačevala, kadar se ji je zljubilo, oziroma takrat, kadar upnik ni hotel več čakati. Posledica te zanikrnosti je bila, da se je za časa sedanjega gospodarskega odbora brez potrebe iz javnih davkov plačalo na zamudnih obrestih 2658 K 31 vin. To je naravnost proč vržen ljudski denar, in bi bila vestna dolžnost sedanjega gospodarskega odbora, da vrne ta znesek v mestno blagajno. Saj so že vendar obresti pri denarnih zavodih zadosti visoke in bi bilo paziti, da zamudnih obrestih ni treba plačevati!

V proračunih so bile doklade sklenjene zadosti visoko, da bi se plačevanje obresti in vračanje glavnice vršilo pravilno in o pravem času; saj so mestne doklade zvišali od 17% v letu 1908. na 53% v letu 1909., 50% v letu 1910., 57% v letu 1911. in 60% v letih 1912. in 1913.

Če bi se bilo mest. oskrbništvu držalo proračuna, kakršnega je odobril deželni odbor, bi ne bilo treba plačevati zamudnih obrestih. Toda gospodje v Postojni se za odobreni proračun niso brigali. Ta jim je bil le prazna formalnost!

V letih 1910., 1911. in 1912. je mestna uprava plačala preko proračuna:

za napravo kanalizacije . K 6.771'05

v letih 1910., 1911., 1912. in 1913. za električno omrežje » 13.364'91

v letih 1912. in 1913. za sejmišče » 2.734'32

leta 1909. za pokopališče » 1.903'90

za razne kupnine, dobave in razne vrste del v letih 1909. do 1913. še posebej K 34.870'30

Vsega skupaj so tedaj v teku štirih let mestni očetje postojnski preko odobrenih proračunov izplačali K 59.644'48

Mimogrede bodi omenjeno, da so svojemu kapelniku Mazeju preko proračuna plačevali višjo plačo. Maze je seveda pri raznih liberalnih prireditvah in demonstracijah tudi kapelnik.

Ze to, kar smo dosedaj navedli, kaže, da gospodje pri mestnem oskrbništvu o pravem gospodarstvu z javnim denarjem niso imeli pojma. Ko je eden gospodov revizorjev to v pogovoru omenili, je to g. načelnik Dekleva tudi odkrito priznal.

Najzanimivejši izmed vseh dolgov je menični dolg pri občinski hranilnici v Postojni.

Deželni odbor je namreč z odlokom od 9. junija 1909, št. 9299, dovolil, da najme mestna občina posojilo v znesku 66.000 K, in sicer za odplačilo nekakega dolga pri Kranjski hranilnici ter za plačilo dolgov pri jamski upravi in raznih zasebnikih. Izrecno pa je v sklepu deželnega odbora izrečeno, da se sme najeti posojilo k večjemu proti 4½% obrestim in primerni amortizaciji. Tako dovoljenje deželnega odbora!

Gospodje v Postojni so pa stvar drugače napravili. Namesto, da bi najeli posojilo proti tem obrestim pri Mestni hranilnici ljubljanski, so najeli za pokritje tekočih, ne proračunjenih izdatkov pri Občinski hranilnici v Postojni dolga v okroglem znesku 72.000 K.

Ta dolg je počasi rasel. Namesto 4½% obresti so plačevali včasih po 6%, včasih 7%, včasih celo 7½% obresti, — vse to: brez dovoljenja deželnega odbora!

Človek bi mislil, da bodo ta denar porabili vsaj za tiste namene, ki so jih naznanili deželnemu odboru, toda gospodje niso plačali niti dolga pri Kranjski hranilnici v znesku 33.650 K, niti pri jamski upravi, kjer je znašal dolg 15.777 K 18 vin. Na samih obrestih od teh dolgov se je plačalo tekoma časa 16.745 K 19 vin! Če bi se mestno oskrbništvu držalo sklepa deželnega odbora, bi bile s tem zneskom plačane ne samo obresti, nego bi bilo tudi odplačano 4381 K glavnice. Tako so mestni očetje na previsokih obrestih proč vrgli javnega denarja 4381 K.

K temu pride še sledeče: Posojila, ki jih najemajo občine ali podobne (gospodarski odbori), so na podlagi posebnih določil koleka proste. Če bi torej mestno oskrbništvu najelo posojilo pri Mestni hranilnici, ne bi bilo od tega plačati kolekovanih pristojbin; ker pa so delali po svoji glavi in delali dolgove na visoke obresti proti menicam, so plačali samo na državnih kolekovanih pristojbinah nič manj ko 520 K 90 vin. Tudi ta denar je naravnost proč vržen!

V gornjem znesku po 16.745 K 19 vin. so samo tiste obresti, ki jih je mestno oskrbništvu v svojih blagajniških dnevnikih kot izdatke pravilno vpisalo. K temu je pa še prišteti one

enega, velikega slovanskega rodu, katerega sva ljubila, in nič nisva vedela o sovraštvu, gnjevu in sporih, ki so vzbudili vojsko »bratje z brati«.

Tudi na to sva v pogovoru prišla. »Da, bratska vojska!« je pravil Poljak, smeje se. »Kar ste jih danes videli, so bili po večini sami Poljaki, pa tudi pri vas ne puščajo poljskih regimentov doma po mestih in trdnjavah.«

»I pri vas imate Čehe v vojski: v naši pojdejo gotovo prvi v ogenj in za nemško stvar bo tekla slovanska kri.« Peljal sem drugega mi gosta v modri suknji v svojo sobo in, kakor je le bilo mogoče, sem mu postregel.

Spoznal sem v njem pravega, pogumnega in omikanega Poljaka.

V kotu je zapazil polico s knjigami.

»O knjige!« je vzkliknil in jasno oko mu je zažarelo; razveselil se je kot popotnik, ki je v pustinji našel studenec čiste vode. Vojska je bila čisto pozabljena. Moj gost je začel na svoje polje. Razpredel se je pogovor o našem slovstvu, o poljskem in kakšno veselje, ko je med knjigami našel »Kordjana« Julija Slowackega. Prosil sem ga, da bi mi kaj prebral. Odprl je knjigo in bral z lepo donečim, prijetnim glasom:

— Za grzechy ojców w groby kładące się plemię! Lud komal — gwizda gasła — za gwiazdą leciałem — Lud skonał. —

azda gasła — za gwiazdą leciałem — Lud skonał. —

Czas, bys go podniost, Boże, lub gromem dokonał. A jeżeli Twoja dłoń ich nie ocali,

Spraw, by krwi więcej niżli lez wylali. — Zmiluj się nad niemi, Panie!

Umolknil je. Lice mu je od ganjenosti pobledele. Ganiła je tudi mene tolika gorečnost in ljubezen do nesrečne Poljske.

Nekaj časa sva oba molčala.

»Nesrečni smo,« je rekel potem, »ker smo podložni. Vidite tu čelado s tem orlom, katerega sovražim. Sanjal sem o belem, poljskem orlu, ki je imel prosto in svobodno zaprhatati nad našimi glavami. Moje življenje so mi pravzaprav knjige, moj Wallenrod me spremlja celo na vojsko,« tu je segel na prsa, kjer je imel pod suknjo malo knjižico; »in jaz moram v vojsko, za katero se v mojem telesu ne razgreva niti kapljica krvi!«

Ko je tako govoril, je nehote zgrabil eno izmed knjig, ki so na mizi ležale, in bral prvo vrsto, kjer se mu je slučajno odprlo:

»Gallia est divisa in partes tres.«

»Polska jest rozdzielowa w części trzy.«

»Prosta prestava.« je dodal sam, »a resnična.«

Nikdar ne pozabim tega lahkega in vendar tako glasno govorečega in bridkega nasmeha, ki se je tedaj pojavil na njegovih ustnicah.

Od ceste je prihajalo celo k nama v tiho sobico vpitje in krik semintja begajočih in počivajočih Prusov, včasih so zahreščala vrata in oglasilo se je topotanje konj. Iz okna se je videlo po razsežnem vrtu do reke, kjer je gosto drevje molelo šumeče vrhove v jasni, prijetno duhteči zrak.

»Čas beži,« je dejal moj gost, »oj, kako je tu prijetno, kako mirno! Imel sem tudi jaz lepo, tiho sobico — oj —!« in obmolknil je. Pogledal je na uro. »Aj, ustavila se je — prosim, povejte mi, koliko je sedaj ura.« Navijal je pero precej velike, stare ure. Pokazal mi jo je. »Mnogo je doživela. V nesrečni bitki pri Maciejowicah je bil moj praded ranjen. Ležal je na bojnem polju poleg svojega stotnika, ki mu jo je umirajoč daroval. Bila je shranjena v naši rodbini kot dragocen spomin. Ah, sedaj je pa že zadnji čas —.«

Še eno steklenico za odhodnjo in ločila sva se.

Ločila sva se kot davna, iskrena prijatelja. Bil sem žalosten.

Gosta Poljaka dolgo nisem mogel pozabiti. Tako mlad, lep mož, tako ple-

menita po vzvišenem koprneča duša! Omaga-li . . .

Iz zanišljenosti me je zopet vzbudil ropot prehajajoče vojske. Zapustili so pohojeno polje, stopili v vrste in korakali dalje proti Nachodu. Bobni so ropotali, trobente so se pretresljivo odzivale in zopet se je razlegala bojna pesem.

Samo eden, ki je na kraju koralkal, ni pel.

Stal sem pri cesti. Zagledal me je moj gost. Zasmel se je, pokimal »z Bogom!« — zadnjič. Izginil je.

In dalje, neprestano se je valila vojska. Temnomodra, vsled orožja se lesketajoča reka je malo postala in potem se znova valila dalje, zdelo se mi je, da brez konca. — V Nachodu je bilo nekaj malega avstrijske vojske. Ta peščica se je seveda umeknila in se spojila z ostalo vojsko, ki je dospela že do Visokega. Zelo ugodna postojanka je bila v nachodski soteski in prav težko bi bilo Prusom po tej poti prodirati na Češko. Toda avstrijska vojska te ugodnosti ni izkoristila. Staroslavno Branko in Dobenin so zasedli Prusi. —

Nastal je topel dan 27. rožnika, god sv. Ladislava.

V našem mestecu je bilo nenavadno živo.

obresti, ki jih je Občinska hranilnica odtegnila na antecipatnih obrestih, ko je posojila izplačala. Višine teh obrestih in upravnih stroškov pa revizijska komisija iz predloženih knjig ni mogla dognati in bi se mogel ta znesek ugotoviti le s pomočjo knjig Občinske hranilnice.

Značilno je, da Občinska hranilnica na prošnjo revizijske komisije ni izročila izpiska iz svojih knjig, da bi se mogli tudi ti zneski ugotoviti. Navada pri den. zavodih je, da se ob vsakem izplačilu posojila izroči prejemniku obračun o posojilu. Ali je Občinska hranilnica take račune mestnemu oskrbništvu izročila ali ne, se tudi ni dalo dognati; gotovo pa je, da mestno oskrbništvu ni bilo v stangu, revizijski komisiji tozadevne račune predložiti, ali pa jih ni hotelo!

Zanimivo je dalje poglavje o posojilu v znesku 110.000 K, katero je dovolil deželni odbor s sklepom od 7. maja 1912, št. 6687. Po poročilu mestnega oskrbništvu bi se imelo uporabiti od tega zneska 63.000 K za dva Dieselnova motorja, za stavbo elektrarne 33.000 K, ostanek pa za nepričakovane izdatke. Namesto, da bi se z najetim posojilom plačala motorja in elektrarna, so pa gospodje najprej poravnali neki dolg pri jamski upravi v znesku 17.000 K, dalje obresti in zamudne obresti pri Mestni hranilnici ljubljanski v znesku 1772 K 7 vin. in povrh tega še jamski upravi 2500 K. Torej so za druge namene porabili 21.272 K 7 vin. Zato imajo sedaj še na elektrarni dolg . . . K 24.978 20 ki jih bodo morali šele iskati.

Za elektrarno so plačali . . . » 93.188 91

tako da znašajo stroški za elektrarno . . . K 118.467 11 Natančni njihov proračun je pa kazal, da bi smela elektrarna stati k večjemu . . . » 92.815 68 tako da so prekoračili stavbni proračun po znanih zgledih za nič manj kot 25.651 K 43 h.

Vzorno gospodarstvo!

Pri knjigovodstvu mestnega oskrbništvu je zanimivo posebno to, da se iz računskih prilog po večini ne da dognati, v kakšen namen so se storila plačila. Klasičen zgled za to je sledeči:

Dne 12. marca 1909 je sedanji gospodarski odbor izplačal Antonu Ditrichu v Postojni visoki znesek 4166 K 94 h. Anton Ditrich je sicer potrdil prejem tega zneska, a kaj se je s tem plačalo, tega nam knjige in računi ne povedo. Ta okolnost bi bila manjšega pomena, da ne bi bila revizijska komisija med drugim z izvanredno bistroumnostjo našla tudi sledeče zanimivosti:

S kupno pogodbo od 5. novembra 1908 je mestno oskrbništvu kupilo od Josipa Dekleve več parcel za dogovorjeno kupnino 11.587 K. Potrdila in blagajniška knjiga pa nam to-le povedo: da se je izplačalo Josipu Deklevi na račun kupnine

12. marca 1909 . . . K 14.000
7. aprila 1909 . . . » 1.200
15. aprila 1909 . . . » 520
25. aprila 1909 . . . » 300
30. aprila 1909 . . . » 2.000
9. novembra 1909 . . . » 1.910

skupaj torej v gotovini . . K 19.930

Takrat je bil Josip Dekleva dolžan mestni blagajni v Postojni 3244 K, kateri znesek se je tudi na račun kupnine odpisal. Josip Dekleva je torej dobil od mestnega oskrbništvu 23.174 K, medtem ko jih je v kupni pogodbi zapisanih samo 11.587 K!

Ker govorimo že o nakupu sveta za mesto, naj omenimo še prodajo mestnih zemljišč in lesa iz mestnih gozdov.

Prodalo se je vsega skupaj za časa sedanjega gospodarskega odbora za 25.397 K 48 h! Ta denar, ali vsaj večina, bi se moral po strogih postavnih določilih plodonosno naložiti. O tem pa ne najdemo v knjigah in računih ne duha ne sluha! Če so hoteli ta denar porabiti za tekoče potrebe, bi se smelo to zgoditi edino z dovoljenjem deželnega odbora. Deželni odbor pa za mestno gospodarstvo sploh ni obstojal kot nadzorstvena oblast: ne samo da se niso držali od njega odobrenih proračunov; da so najemali dolgove brez dovoljenja; da so porabljali denar, kakor se jim je ljubilo, — so delali tudi napačna poročila na deželni odbor.

V letih 1908. in 1909. je imelo mesto Postojna prav lahkomislnostno pravdo z neko Frančiško Jurca, ki je imela dobiti odškodnino 4000 K. Ker niso plačali zlepa, je narasla ta odškodninska terjatev s pravnimi stroški na 5833 K 65 h, torej za celih 1833 K 65 h. Ob istem času so imeli plačati Ditrichu (ne neznemu?) dolg 4166 K 94 h. Ker so takrat dobili iz skupila za les 11.669 kron 28 h, bi se bilo lahko plačalo odškodninsko terjatev Frančiške Jurca in pa dolg pri Antonu Ditrichu. Deželnemu odboru je pa Teodor Dekleva poročal, da Antonu Ditrichu tega zneska iz skupila za les ne more plačati!

Druga neresnica: Za Sokolski dom so sklenili mestni gospodarji prodati od onega sveta, ki so ga bili kupili od Josipa Dekleve, 1190m², in sicer po 2 K za m². Za to prodajo so si morali izposlovati odobrenje deželnega odbora. Da bi to lažje izposlovali, so poročali sledeče neresnice:

1. da je mestno oskrbništvu kupilo kvadratni meter dotičnega sveta po 1 K.
2. da je najboljši del zemljišča že odprodan.

3. da pa za Sokolski dom namenjeni ostanek ni za nobeno rabo, ker je močvirnat.

V resnici pa je bil kvad. meter dotičnega sveta kupljen po 2 K, je prav dober stavbni prostor in leži neposredno za poslopjem okrajnega glavarstva!

Oglejmo si še gospodarstvo z dokladami!

Višino potrebnih doklad za mestno gospodarstvo sklene gospodarski odbor in jih ima odobriti deželni odbor. Te doklade pobira davčni urad, ki jih izplačuje županstvu; županstvo pa jih ima odrajevati mestnemu oskrbništvu, oziroma načelniku gospodarskega odbora. Dolžnost županova je paziti, da natančno toliko doklad izroči načelniku gospodarskega odbora, kolikor jih je pobranih; na drugi strani pa je dolžan načelnik gospodarskega odbora paziti, koliko doklad prejme. V Postojni tega ni bilo!

Od leta 1908. do 1913. je mestno županstvo nakazalo načelniku gospodarskega odbora 69.481 K 8 h, medtem ko bi imelo v resnici izročiti 70.560 K 32 h.

Kaj je z diferenco od 1079 K 24 h, tega ne pove nobena »pratika«!

Sploh je bilo vse gospodarstvo v Postojni bolj »po domače«.

Na ime mestnega oskrbništvu je na primer Teodor Dekleva naročil 11 vagonov cementa. Revizijski komisiji je povedal naprej, da je od teh 11 vagonov porabil zase 4, pa jih je tudi plačal. Ko se mu je na podlagi računov dokazalo, da se je iz mestnega denarja plačalo 8 vagonov, da je torej on plačal k večjemu tri, je svojo prejšnjo izjavo prekalil in trdil, da je zase naročil in porabil tri vagona. Kaj je resnica?

Pa še od teh 8 vagonov, ki bi morali mestu ostati, je vzel Teodor Dekleva zase 50 vreč, kar je revizijska komisija tudi »pogruhtala«. Seveda ni Deklevi preostalo drugega, kakor da se je moral zavezati, da plača mestni blagajni kupnino in pa prevoznjo za teh 50 vreč, ki jih prav gotovo ne bi plačal, če ne bi bilo revizije.

Mislimo, da je za sedaj dovolj. Komentarja k tem uradno dognanim dejstvom ne bomo pisali. Naj si ga napravi vsakdo sam! Vprašamo pa: Kje se najde v Avstriji deželni odbor, kje na svetu nadzorstvena oblast, ki bi pustila takemu gospodarstveniku (?) odboru upravo javnega imetja?!

Romanje h Gospej Sveti, na Vrbsko jezero

in v Celovec se bo vršilo po dogovoru z nekaterimi našimi organizacijami za Ljubljano, ljubljansko okolico, kamniško okolico, Dolenjsko in Notranjsko že v nedeljo, dne 21. t. m. Člani in članice naših organizacij, dvignite se na to res lepo romanje! **Posebni vlak odpelje iz Ljubljane v nedeljo, dne 21. junija, ob 3. uri 3 minute zjutraj** z državnega kolodvora v Šiški. Udeleženci iz Vižmarjev in iz Medvoda lahko tudi na teh postajah vstopijo. Iz Vižmarjev se odpelje posebni vlak ob 3. uri 11 minut, iz Medvoda pa ob 3. uri 20 minut. Do Jesenic vlak nato ne obstane. Na Jesenice se pripeljemo ob 4. uri 46 minut, z Jesenic se pa popeljemo naravnost v Gospej Sveti, kamor se pripeljemo ob 6. uri 5 minut zjutraj. V cerkvi pri Gospej Sveti bomo imeli sv. mašo s pridigo (č. p. Teodor Tavčar O. F. M.), ogledamo si prestol, kjer so vstoličevali v slovenskem jeziku koroške kneze, in zajtrkujemo.

Iz Gospej Svete nas popelje naš poseben vlak v Celovec ob 9. uri 51 minut, v Celovec se pa pripeljemo ob 10. uri 3 minute. Ogledamo si nato mesto; ob pol 12. uri skupno kosilo. Opozorjamo, da naj se skupnega kosila vsi izletniki in izletnice udeležijo, ker ne gre, da bi se potikali v Celovec. Ob četrta na 1. uro moramo odriniti k Vrbskemu jezeru, da nas bo parnik pravočasno pripeljal po jezeru na Otok, kjer bodo pete litanije.

Po litanijah bomo morali nazaj v Celovec z osebnim vlakom južne železnice, ki odpelje s postajališča vojaško kopališče ob 5. uri 9 minut in se pripelje v Celovec ob 5. uri 19 minut popoldne.

Naš posebni vlak se odpelje iz Celovca ob 5. uri 37 minut popoldne. Za izvršitev stavljenega si nam sporeda

smo namreč prosili, da naj se vožni red tako določi, da bi se vrnili lahko v Ljubljano okoli 9. ure zvečer, in tej želji je tudi ravnateljstvo državnih železnic v Trstu ustreglo. Ker se je pa izjavila želja, da bi ostali eno ali dve uri dlje v Celovcu, smo dodatno še prosili, da bi se vožni red za poseben vlak v tem smislu izpremenil. Če nam bodo mogli ugoditi, bomo to pravočasno našim ljudem naznanili, če pa ne, se bomo morali odpeljati že ob 5. uri 37 minut iz Celovca, v katerem slučaju se še enkrat nadvimmo lepim krajem, skozi katere nas bo vozil naš posebni vlak po lepi slovenski koroški zemlji, po krasni Rožni dolini in po slikoviti naši Gorenjski ob belem dnevu dolgega poletnega večera in se bomo pripeljali na Jesenice ob 7. uri 1 minuto, z Jesenic se pa odpeljemo ob 7. uri 9 minut. V Medvode, kjer zopet obstane vlak, se pripeljemo ob 8. uri 20 minut, v Vižmarje se pripeljemo ob 8. uri 29 minut, v Ljubljano pa ob 8. uri 38 minut.

Kdor se želi udeležiti tega romanja, naj to nemudoma javi na naslov: Slovenska kršćansko-socialna zveza v Ljubljani, »Ljudski dom«, kjer se bodo od ponedeljka naprej v pisarni v I. nadstropju dobile že legitimacije za vožnjo, in sicer skupno za vožnjo z vlakom in parnikom za III. razred tja in nazaj 6 K 50 vin., za II. razred 10 K. Zunanji udeleženci naj pošljejo denar po pošti nakaznico do ponedeljka 15. t. m. nakar takoj dobe legitimacijo. Javite to v vseh naših društvih! Na noge h Gospej Sveti in na divno Vrbsko jezero!

Odbor S. K. S. Z.

Odbor J. S. Z.

Idrijske novice.

i Kako sprejemajo pri nas na delo. Pod tem naslovom je pisala pred kratkim »Zarja«. Zadnja leta je v Idriji zopet precejšnja brezposelnost mladih rudniških fantov. Zato se je govorilo že na javnih ljudskih shodih, naj rudarska zadruga vse potrebno ukrene, da naj sprejema rudnik v prvi vrsti le rud. mladeniče in če teh ni dovolj, šele druge, to je ministrstvo z nekim odlokom tudi priznalo. Ali pri uradu, kateremu načeljuje svetnik Pirnat, ima več veljave pisar Reven, kot sam minister. Sprejelo se je v delo nekaj kmečkih fantov (čukov), ki so baje po izjavi soproge Revena prosili za delo pri Revenu doma in potem šele v gradu. Ko se je to dognalo, je seveda odpustil rudniški predstojnik omenjene od dela. Ali je treba tega? Ali bi ne bilo boljše, da bi se temu gospodu, o katerem se vse delavstvo, razen klerikalcev, pritožuje, malo pristigle peruti? Mož, ki vsak dan leti pred službo in po službi v cerkev, bi moral biti v svojem uradovanju nepristranski ter ne delati takih izjem pri premikanju delavcev in sprejemanju na delo. Gospod Reven le malo drugače, če ne vam stopimo še z druge strani na kurja očesa. — Na take ostudne denunciacije skoro ni vredno odgovarjati, ker je laž očitna. Da naj se sprejemajo v delo v prvi vrsti sinovi rudarjev, smo ravno prvi zahtevali mi ob času, ko so se gotovi ljudje, ki sedaj želijo nositi zvonec ter se v ta namen klanjajo na levo in desno, naravnost zglašali, da smo se drznili ugovarjati visokim gospodom, ki so rekli, da mora iti idrijska mladina ven na kmete, okoličani pa v Idrijo, »da se kri osveži«. Pri tem pa nismo bili nikdar tako tesnosrčni,

Vojska je neprenehoma korakala naprej. Ali nekaj novega je vzbudilo pozornost vseh.

V segretem zraku je zahrumelo, završalo. Dobro so razumeli to bobnenje.

V daljavi je divjala nevihta. — Ropot ni ponehaval, vedno bolj je naraščal, od časa do časa močnejši in zopet kakor bi odjenjeval, pa samo za trenutek.

»Bog z nami!« šepetali so prestrašeni ljudje. »Kakšna bitka!«

»Za Nachodom, na Visokem so se spoprijeli, boj!« so trdili drugi. Kdor je mogel, je stopil na hrib, da bi kaj videl.

Ljudje so bili prestrašeni. Dve uri od mesta je divjal boj; kaj, če bodo Prusi poraženi in bodo bežali? Vse požgo spotoma.

Zamolčko grmenje topov ni prenehalo. Mislil sem na gosta. Komaj je mejo prekoračil, že ga čaka krvavo delo.

Ubogi, plemeniti mladenič, ki si sanjal o svetem boju za domovino proti zatiralcem! Minilo je poldne, solnce je zašlo in bojni hrup je potihnil. Prusi se niso vračali, zmagali so.

Novi so k nam prišli in ostali čez noč. Prijezdili so sli, naznanjali zmago. Vojaki po stanovanjih in po krčmah so vriskali in veselo popivali.

Slišal sem, da so na nekaj vozov pripeljali od Nachoda ranjence. Šel sem na mali trg. Tampred gostilno je ravno razvil častnik prapor in ga

vihtel po zraku. Okoli njega so se zbrali vojaki, od veselja metali čepice v zrak, vriskali in tisočeri »hura« je odmeval po mestu. Prapor je bil črno-rumen, zaplenjen v današnji bitki.

Stemnilo se je.

Od oklopniške zastave iz dobe Marije Terezije so se drevili Prusi k vozovom, na katerih so pripeljali prve ranjence. Videl sem blede obraze, glave in roke obvezane — žalosten pogled, in vendar so to bili lahko ranjeni.

Pazno sem se oziral po njih, toda svojega gosta nisem zapazil med njimi.

Vprašal sem po njegovem polku, če je bil tudi v ognju. »Seveda, ker ti ranjenci so večinoma iz tega polka.«

Odšel sem domov.

Veseli hrup je utihnil in vojaki so plegli.

Sedel sem v svoji sobici. Noč je bila jasna, poln mesec je svetil nad tiho dolino. Od reke sem čul skozi odprto okno temno šumenje valov in dreves, katerih vrhovi so se na rahlo stresali.

Tam pod onimi drevesi je stal — pogumni mladenič — poln sile in življenja — sedaj morda jasno, izrazito oko motno pogleduje v bolečinah k večernemu nebu, ali pa je lepo obličje že posinelo in plemenito srce umolknilo v tujini, daleč od drage Poljske. — Drugi dan smo dobili natančnejša poročila o večerajšnji bitki.

Nepopisljiva beda!

Avstrijska vojska se je popolnoma poražena umeknila k Skalici. Krožila je po mestecu vest o velikem številu padlih in o še večjem ranjenih. Pripovedovali so, da so v Nachodu vse hiše in cerkve napolnjene z ubogimi vojaki, da še vsi niso mogli pod streho in so ostali na krvavem bojišču.

Nekaj dobrih, usmiljenih duš iz našega mesta je sklenilo, da bodo kolikor mogoče lajšali bedo ranjenih. Pripravili so voz, na katerem so imeli pripeljati k nam ranjence. Drugi so pa naložili v košare okrepčilne pijače in vsi so krenili proti bojišču. Šel sem z njimi.

V Nachodu sem šele opazil vso grozo vojske. Sicer tiho, prijazno mesto je dobilo sedaj drugo podobo. Spremenilo se je v bolnišnico. V sobah, na hodnikih in v dvoranah, v gradu po skednjih in v cerkvi, povsod ranjena, skažena človeška telesa, vsepovsod rane, kri in trpljenje.

Ubogi vojaki so ležali na cunjah ali na slami, mnogi so polgoli z obvezanimi udi trudnih korakov stopali po ulicah. Vsi so potrebovali postrežbe in pomoči.

»Tu zlo, ali še hujše tam!« so pravili ljudje, kažoč k Branki. Obrnili smo se torej tja.

Prišli smo v gozd. Tu se je zlo začelo. Prestreljene veje, poškodovana debla, vse je pričalo, da so tu žvižgale številne krogle. In tam — na kraju —

to človek! Sklonivši se sem mu pogledal v obraz. Dvoje steklenih, kalnih oči, kakor bi na me gledale. Bil je mrtel.

Stopivši iz gozda, sem stal na pravem bojišču. Polje groze!

Kamorkoli se je obrnilo oko, povsod beda, poguba, smrt. Bilo je drugi dan po bitki.

Težak vzduh je prešinjal gorki zrak. Daleč pred seboj sem videl konjska telesa, katerih otrpli udi so moleteli kvišku. Pred menoj, okoli mene mrtveci v vrstah, v kupih, posamič. Tla pokrita s patronami, čeladami in čepicami, z orožjem različne vrste in oblike, s slečenimi krvavimi plašči, z odvrženimi telečjaki in raztrošenim papirjem.

Pri zidu stare svetovačlavske cerkvice je bilo najstrašnejše. Tam so bili največji kupi trupel.

Ozirali smo se po ranjenih. Srečali smo nekoliko ljudi iz bližnjih koč in nekaj pruskih vojakov, ki so nam povedali, da so na bojišču samo še mrtveci, ranjenci pa da so v kočah in v Nachodu.

Moji spremljevalci in spremljevalke so se tedaj obrnili tja.

Korakal sem počasi za njimi.

Ubogi Stanislav!

Zastoj sem se oziral v mestu po tebi, morda ležiš tu kje v teh vrstah ali v katerem izmed kupov. Morda si zdrav ostal, morda si vendar v Nachodu.

da sploh ne bi smel biti noben kmečki sin sprejet, tako strogi so v prvi vrsti ravno ljudje, ki so sami pastirali in kmetovali v mladosti, sedaj pa ne privoščijo kmečkemu fantu koščka boljšega kruha. Mi prepuščamo to rudniškemu ravnanstvu, ki delavstvo plačuje. Naravnost smešni pa že postajate, ko v enomer danes v »Zarji«, jutri v »Narodu«, drug dan zopet v »Glückauf!« čenčate o velikanskem vplivu rudniških pisarniških poduradnikov. Kar se pa tiče pritiskanja kljuk na domo, so pa ravno naprednjaki, pa tudi socialisti še bolj pridni kot naši ljudje, dostikrat naravnost sitni. Kaj torej zmerjate svoje ljudi s »čuki«?

Vstaja v Albaniji.

Vstaja se razširja.

V Draču se trdi, da so dozda knezu udani prebivalci Kroje prestopili k vstaji. Izmail Kemal beja so notabli v Valoni brzojavno pozvali, naj se takoj v Valono vrne, ker to prebivalstvo zahteva. Nadalje so došla v Drač poročila, kakor poroča avstrijski uradni brzojav, da se je celo dozda knezu zvesto prebivalstvo v marsikaterih krajih vstajem pridružilo.

Odstopiti

Knez po berlinskih poročilih ne namerava, marveč namerava napade z vsemi sredstvi odbiti. »Lokalanzeiger« sodi, da se vstaji dobro utrjenega Drača ne bodo upali napasti. »Kreuzzeitung« tudi piše, da velesile ne bodo dopustile, da bi vstaji Drač zavzeli. Nekaj dni bi knez že Drač držal, med tem bi pa velesile nastopile. Če bi vstaji Drač napadli, bo stal knez Viljem v vojni črti in bo kot pruski častnik brez strahu stopil proti sovražniku, a za spletke, ki se izigravajo v Draču vsak dan, knez ni izurjen.

Knez Viljem se preseli v Skader?

Z Dunaja se poroča: Albanski knez Viljem je že več časa nameraval, da se poleti nastani v Skadru. Ni izključeno, da zdaj knez svoj načrt izvede. Tako bi bilo tudi mogoče mirno zasledovati razvoj dogodkov v Srednji Albaniji in počakati, da se zopet napravi red.

Kneževa straža.

Iz Pariza se poroča dunajski Politični korespondenci, da nameravajo ustanoviti telesno stražo, ki bi štela 1000 mož Miriditov, Malisorov in južno albanskih mohamedancev.

Albanci streljali na parnik »Avstro-Amerikane«.

»Avstro - Amerikani« v Trstu je brzojavil poveljnik njenega parnika »Kaiser Franz Josef I.«: Ko smo se danes (5. t. m.) vozili ob albanski meji, smo čuli v bližini Chimare, Drymadesa in Stradebianche več sto strelav iz pušk, ki so bili na nas izstreljeni. Parnik ni bil zadet, a krogle so nad parnikom žvižgale.

Francozi za kneza Viljema.

»Echo de Paris«, ki je v zvezi s francoskim zunanjim uradom, objavlja članek, ki izvaja, da Evropa albanskega kneza ne more pustiti na cedilu in da je najboljšje, če vsaka velesila, kakor je Anglija predlagala, odpošlje v Drač eno vojno ladjo.

Rumunski kralj se zavzema za kneza Viljema?

»N. Fr. Presse« poroča, da je rumunski kralj Karol osebno naprosil nemškega cesarja Viljema, da naj se zavzame za kneza Viljema. Knezu je pa svetoval, da naj Albanije ne zapusti. Neki ugledni rumunski državnik je pa izjavil, da sta rumunski kabinet in kralj vse storila, da se olaj-

ša položaj albanskemu knezu, a velesile da so nesložne in Nemčija nasprotuje vsaki intervenciji. Znano je namreč, na kar opozarja tudi »Deutscher Kurrier«, da je cesar Viljem Wiedu dvakrat osebno odsvetoval albansko prestololovstvo in mu povedal, da naj se na Nemčijo nikar ne zanaša. Enemu svojih pobočnikov je pa cesar Viljem celo rekel, da bi Wied storil najboljšo, če bi sploh ostal na kaki vojni ladji pred Dračem.

Drač pred obleganjem po upornikih.

Trst. »Piccolov« poročevalec v Draču javlja svojemu listu, da vlada v Draču živahno vrvenje, ker se pripravljajo za oblegovalno vojno. V mesto došli Miriditi pridno kopljejo rove in se pripravljajo za napad od strani upornikov. Na gričih so postavili in montirali 12 topov 57 kalibra, ki so bili pripeljani iz Pilzna preko Trsta v Drač. Obenem s topovi je došla velikanska množina raznovrstne municije. Meščanstvo je razburjeno, ker je na mestom proglašeno obsedno stanje. Nekateri rodbine so utekle na razne parnike. Vsak hip pričakujejo cerniranja mesta po upornikih, ki se čimdalje bolj približujejo mestu.

Prenek Bib Doda.

Milan. »Corriere della sera« poroča iz Drača, da Prek Bib Doda še vedno čaka v Lješiu in zahteva pred vsem, da se knez čimprej preseli v Skader.

V epirotskem vprašanju

se je dosegel med knezom in kontrolno komisijo dne 4. t. m. popolen sporazum in se najbrž mir z Epiroti že te dni podpiše. Z Brindisija se pa poroča, da se je voditelj grških vstavev Spiromilios z dvema stotnjama grških vojakov izkrcal v Santi Quaranti in maršira z njima najbrž v Delvino. Vojaki so pripovedovali, da so na Krfu dezertirali.

Princ Wied hoče sam proti vstajem nastopiti.

Drač. Pogajanja vstavev z mednarodno kontrolno komisijo so bila jako burna. Vstaji vztrajajo na tem, da se mora povrniti turška vlada. Za verske in gospodarske zadeve so kazali malo zanimanja, poudarjali so le, da hočejo nazaj turško vlado. Pogajanja so bila nato prekinjena in je kontrolna komisija javila princu, da smatra svojo akcijo za končano. Vstaji izjavljajo, da se hočejo pogajati samo z zastopniki Francoske, Rusije in Angleške, kar kaže, da so pod vplivom tripelentente. Albanska vlada je nato proglasila obsedno stanje in preki sod nad Dračem ter da pošlje Malisore proti vstajem. Ta zadnji sklep je bil pa kmalu preklican, ker nekateri Malisori niso hoteli iti v boj proti vstajem. Med Malisori samimi vlada velika zmeda. Položaj je jako resen. Čuje se, da se vsak čas prične vojaška akcija proti vstajem. Wied je odločen, da vztraja. Italija je knezu Wiedu dala prijateljski svet, naj svoje korake odmeri v sporazumu z mednarodno kontrolno komisijo, ki zastopa Evropo. Knez Wied je odločen z orožjem nastopiti proti vstajem. Odpošiljatev orožja in municije v Alessio je dokaz za to. Z Epiroti bo sklenjen formalni mir. Kar se Epircev tiče, so še vedno pod orožjem in si veselo manejo roke, ker bodo sredi splošne anarhije le profitirali.

Dnevne novice.

+ Seja izvršnega odbora S. L. S. bo v sredo, 10. junija t. l., ob tri četrt na 11. uro dopoldne v posvetovalnici K. T. D. Katoliška tiskarna, I. nadstropje.

+ Potrjen sklep deželnega zbora kranjskega. V zadnjem svojem zaseda-

nju je deželni zbor kranjski sklenil, da se razveljavi § 33. ubožnega zakona. Cesar je ta deželnozborski sklep potrdil. § 33. ubožnega zakona je določal, da so morale občine ubožni odstotek, višje denarne globe itd. plodono na hranilne knjižice nalagati. Odslej bodo smela županstva tudi te denarje porabljeni za tekoče potrebe. Inicijativa za odpravo § 33. ubožnega zakona je izšla od poslanca Vehovca.

+ Krasen shod bosta imela jutri v Postojni dr. Triller in Lavrenčič. Priporočamo, da se ga občinstvo v velikem številu udeleži s »Slovencom« v roki. Če bodo občinski očetje postojnski na glas čitali uspeh revizije, potem moramo reči, da tako poučnega shoda še ni bilo za Postojno. Torej le temeljito!

+ Še enkrat se bodo zvišale doklade — piše »Narod«, ki kar brenci, kadar se spomni, da je v veliko jezo liberalcev in Nemcev Kranjska dežela v popolnem finančnem ravnotežju. A to pripravljanje na zvišanje doklad ima v liberalnem časopisu svoj pomen. Pripravi hočejo Ljubljancane na zvišanje mestnih doklad, kajti v Ljubljani bo zavladala kmalu strašna suša. Deželne doklade — to stoji — so ugotovljene tako, da jih ne bo treba zvišavati. Kako bo z občinskimi dokladi v Ljubljani, to bo pa morda dr. Triller razložil jutri navdušenim naprednjakom.

+ Koroška nemškutarija pri ministrih. Ker koroški Slovenci odločno zahtevajo svoje narodne pravice v šoli in pri sodišču, je vsa koroška nemškutarija v škripcih. Nemškutarji so sklenili, da poromajo na Dunaj k ministrom za tožiti Slovence. Koroške nemškutarje sta vodila včeraj, 5. t. m., Dobernig in Lutschounig, ki se jima je pridružil tudi celovski župan, h grofu Stürgkhu, k baronu Heinoldu in k Hussareku. — »Nemcem prijazni Slovenci«, kakor se zdaj ti grdi renegati imenujejo, so ministre nalagali, da Nemci Slovencev ne zatirajo. Da so koroški nemškutarji tudi dr. Hohenburgerja obiskali, je samoočehbi umljivo, saj so duh njegovega duha.

+ Naučnemu ministru ekselenci Hussareku. Včeraj sta šla renegata Dobernig in Lučovnik z deputacijo k ministrom na Dunaj tožiti Slovence, da delajo »nemir« na Koroškem in zagotavljajo, da se slovenskemu narodu na Koroškem ne godi nobena krivica. Bili so tudi pri naučnem ministru Hussareku. Gotovo pa je, da mu sledečega niso povedali: Na Koroškem gospoduje, kakor znano, svobodomiselnost učiteljska kamora. Nekateri učitelji v šoli naravnost otroke uče, da Bog človeka ni ustvaril, ampak da je postal iz opice. Tako daleč sega njihova predrznost! Nekaterim učiteljem so to početje preprečili. Prišel je v šolo nadzornik in otroke poučil, da ni res, kar učitelj pravi, marveč da je res, kar uči gospod kateteh in starši doma. Slučaj je dobro znan in gospod naučni minister lahko takoj izve vse podrobnosti. Toda zadnji čas si je učiteljska kamora izmislila nekaj drugega. Nedavno je nek nemškonalni učitelj v slovenskem okraju otroke zopet begal s tem, da Bog ni ustvaril ljudi, marveč da so se iz živali razvili. Poklicani činitelji so proti temu nastopili. Toda kaj se zgodi! C. kr. deželni šolski svet v Celovcu brž in nalašč za ta slučaj sklene, da se odslej naprej šolski otroci v preiskavi zoper učitelja sploh ne smejo več zasliševati, češ, da je to principiarno zoper učiteljevo avtoriteto! Tako je bil oni učil-

tel' rešen in sme uganjati dalje, kar se mu zljubi ter šolsko deco korumpirati. To niso kake »pravilice«, ampak čista resnica.

+ Vprašanje na njega ekselencu g. železniškega ministra. Binkoštni ponedeljek, 1. junija t. l., je naš urednik F. Tersegav po ljudskem taboru v Velikovecu odšel na kolodvor na vlak, ki se odpelje iz Velikoveca v Celovec ob 6. uri 31 minut zvečer. Od uradnika pri blagajni, mladega asistenta, je prosil slovensko vozno listino v Ljubljano. Uradnik odgovori nemško, da ne razume. Nato zahteva naš urednik istotako v slovenskem jeziku listino v Celovec. Uradnik mu ga izroči. Ko je potem naš urednik izrazil začudenje nad tem, da uradnik prvega vprašanja ni razumel, drugo pa, mu je slednji dejal: »Celovec« moram razumeti, »Ljubljane« pa mi ni treba! Naš urednik pa seveda tudi tega ni zapadel, nakaž prekinje uradnik kontroverzo s kategorično izjavo, da on že pozna tozadevne predpise. Pogovoru je prisostvovala priča. Ko je naš urednik na peronu postaje načelnika interpeliral, slikajoč mu do godek pri blagajni, obstojajo li res taki predpisi, da se vozni listek sme na slovensko zahtevo izročiti pač do Celovca, do Ljubljane pa ne, mu je ta odločno odgovoril: »Keine Spur! So eine Vorschritt existiert nicht!« (»Niti govora! Takega predpisa ni!«) — Kaj sledi iz tega? Prvič, da se na južnoželeznični progji morajo vozni listki tudi na slovensko zahtevo izročiti, da pa je subalterni uradnik svojevoljno, sklicujoč se na neobstoječe predpise, odrekel listek na slovensko zahtevo izven koroške meje. Da je tega vzrok zgolj nacionalno strankarsko stališče, sledi tudi iz tega, ker je dotični mladi asistent res znan kot zagrizen nemški nacionallec. Mi pričakujemo, da bo južnoželeznična uprava tega gospoda poučila, kaj je njegova dolžnost v dvojezični deželi, opozarjamo pa pri tem na to, da se na južnoželeznični progji listki na slovensko zahtevo dobe vsaj za Celovec, na državni železnici pa se še vedno predrzno odrekajo! To je pač škandal, ki ni mogoče niti v Mali Aziji pod turško vlado. Naj se vendar enkrat njegova ekselencija železniški minister baron Forster kategorično vpraša, ali mu je to znano, ali to odobrava, in če ne, kaj bo vendar enkrat ukrenil, da se neha ta vsakemu redu in temeljnemu državnim postavam v obraz bijoča samovolja državnega uradništva na Koroškem!

+ Značilno stokanje. »Neue Freie Presse« je 31. maja priobčila članek, ki je v jako zagonetnem slogu sestavljen, pa vseeno še tako jasen, da ga ni mogoče napačno razumeti. Začenja s cesarjem Francom, ki je prestolonasledniku, poznejšemu cesarju Ferdinandu, naročil, da naj ničesar ne izpremeni na »političnih načelih države«. To meni »Presse«, da bi bilo tudi zdaj potrebno, ko se lahko zgodi to, kar se slejalprej mora zgoditi. Kajti, tako trdi ta list, kar Avstro-Ogrsko danes vzemirja, to ni možnost razpada države, saj je močna, kakor ni še nikoli bila, ampak čut nesigurnosti, kaj se utede v državi sami zgoditi, kadar bi se »po železni zapovedi narave izpremenila vodilna oseba«. To da je tisto, kar tlači tudi naše gospodarstvo. Nobeden ne vé, ali se ne bo potem kdo »dotaknil najvažnejših institucij monarhije«, vsak se boji, da bi se odpravila »nepremakljiva izporočila«, da bi se nagodba odpravila, da bi se skratka »temelj države« izpodmaknili. Vsega tega dolgega besedičenja smisel je ta, da se »Presse« trese pred mislijo, da bi se mogla v Avstriji v momentu, ki ga ona z različnimi frazami namiguje, izpremeniti ustava, tako da bi Nemci in Ogrji več ne komandirali nad Slovani. To stokanje je pač zelo interesantno.

+ Oncken o bodočnosti Avstrije. Do čim naši nemški nacionalci nočejo o enakopravnosti slovanskih narodov v Avstriji ničesar vedeti, so mnogi pametni Nemci v rajhu drugačnega mišljenja. V tem oziru vzbuja zlasti veliko pozornost članek »Bodočnost Avstrije«, ki ga je objavil v »Neue Freie Presse« dne 31. maja t. l. sloveči zgodovinar Oncken. Bistveno je njegova misel sledeča: V svetovni zgodovini se opažata dva pojavi: na eni strani stvarjanje velikih državnih in gospodarskih skupin iz najrazličnejših narodnosti, na težnja posameznih narodov, da bi vsak sam zase ustvaril državo. V Avstriji se to dvoje zdaj kosa. Nasprotja med narodi v Avstriji ženejo državo narazen. Toda, kakorkoli si stvar ogledamo, bi to bila velika nesreča. Zlasti Nemčija je interesirana na tem, da Avstrija ne razpade, ampak ostane močna. Nemci in Slovani — ti še bolj — stoje pred nevarnostjo ruske poplave. V konkurenci velikih bi mali prišli pod kolesa svetovne zgodovine. Zato se je treba spomniti naloge Avstrije: ščititi vse v njej združene narode v njihovi narodni individualnosti za en skupen smoter, veliko Avstrijo. Nemci pa morajo spoznati, da je prišel konec njihovi nadvladi, naj jih to

Mislil sem samo na njega. Postal mi je drag in rad bi zvedel, kaj se je z njim zgodilo. Tukaj težko že kaj zvem, moram počakati do tedaj, ko mi je obljubil poslati pismo. Videč, da so se moji tovariši, ki so šli pred menoj, ustavili, sem počakal tudi jaz.

Poklicali so me. Bili so tam tudi trije kmetje, ki so pod nadzorstvom pruskega častnika kopali jame.

»Prišli smo pozno,« mi je rekel tovariš. »Rekli so, da ni nikjer več ranjencev, a tu, glejte!«

Na strani je ležal na raztrganih tleh preprost avstrijski vojak iz poljskega Sigmundovega polka. Bil je težko ranjen. Poleg njega je ležala puška z razbitim kopitom. Tako se je bojeval da mu je ostala le še goia cev. Hitro so mu dali najprej pijače, da bi si zmočil osušene ustnice. Toda njegovo življenje je ugašalo: ni se že zmenil za nobeno stvar več in preje, kot smo mislili, je izdihnil. Kmetje so začeli hitro kopati grob.

»Preje je prišla smrt, kot prva pomoč.«

»In tega tu položimo poleg njega!« je rekel kopač, kazaje na pruskega vojaka, ki je mrtev ležal zraven avstrijskega Poljaka. Sedaj šele sem ga opazil. Obličje mu je bilo obrnjeno k zem-

lji, levica se mu je v smrtnem krču zarila v ilovico.

»Ta dva sta si odpevala!« je dodal drugi kopač. »Naj si tu drug poleg drugega mirno odpočijeta. Že mora tako biti. V celem življenju si nista nič hudega prizadela in vendar sta morala drug proti drugemu kakor zver! Ta vojna!« in kopal je dalje.

»Herr Jott!« je vzkliknil poleg pruski seržant. Držal je nekaj v roki in se zelo čudil. Pristopil sem bliže.

»Poglejte, čudno,« je rekel. »Ura, zalita s krvjo. Kri, ki je curjala vojaku iz rane, je prodrla v njo in ustavila stroj. Kaže čas njegove smrti! Končal je o pol štirih.«

Moj Bog! Poznam jo, to je Koronskega ura! Hitro sem se sklonil k mrtvecu, katerega je seržant obrnil. Odstranil sem mu prst z obličja. O, žalostna resnica! Moj gost, moj prijatelj!

Ubogi, dobri Poljak! Slutnja ga ni varala. Padel je za tujo stvar. Njegovo plemenito srce je na veke utihnilo, bujna, lepa glava, v kateri se je porodilo toliko velikih načrtov, toliko lepih sanj, je mrtva.

»Ima še v prsnem žepu knjižico. Dovolite mi, da jo vzamem.«

Prus se je čudil. Zato sem mu pojasnil, kar je bilo treba. Videč, da je

to preprosta knjižica in še poljska, mi jo je dal. Bil je to Konrad Wallenrod.

Nekoliko obotavlja je mi je nazadnje za veliko denarno nagrado prepustil še staro uro iz maciejowicekega boja, ki je na nachodskem bojišču v poljski krvi dotekla.

Koronskega so pokopali s Poljakom iz polka Sigmundovega in z mnogimi drugimi v skupno jamo. Stal sem na grobu s svojimi rojaki in oči so mi zalivale solze.

»Poljska je razdeljena v tri dele,« mi je zvenelo po ušesih in videl sem bolni posmeh na lepih, mladih licih, na katera so sedaj nasipali prsti. Ločila sva se na večno.

Zmisluj si nad niemi, Panie! — Hitel sem s krvavega polja.

Ko sem bil v samotni, sem pogledal spominsko knjižico. Na platnicah je bil podpisan moj gost. Nekatera mesta so bila podčrtana s svinčnikom.

»Pojdž do mnje, siądziedz na grobie narodów, Bedziemy dumać, spiewać i łązy ronić.«

Danes je že truplo mojega gosta izpremenjeno v pepel. Njegova kri na uri je usehnila, kazalec pa še vedno kaže pol štirih, ko je blagi Poljak izdehnil.

še tako boli. Avstrijskim narodom se mora dati homerule! Nemec, ki siloma germanizuje in pri tem nima niti uspeha, ne more priti tu v poštev. Treba je, da Nemci vrše v Avstriji nadnarodno nalogo, spravno poslanstvo, da ustvarijo kulturno vez med različnimi narodi. Potem bosta Avstrija in Nemčija kljub temu lahko medseboj zvezani, kar bo zlasti koristilo gospodarsko, a Jugoslovani bodo tako najbolj varovani in sigurni svojega narodno-kulturnega razvoja. — Če bi naši Nemci tako mislili kakor Oncken!

+ Koroški nestrpnost. Dobernig razmotriva v »Triester Wochenpost« naša politična odnosa in pride nazadnje do tožnega vsklika, da se ob Adriji vlada proti Italijanom — »an der Adria wird gegen die Italiener regiert.« Ako pogledamo statistiko iz leta 1910., vidimo, da ima Cislajtanijska 1.252.940 Slovencev in 783.334 Hrvatov. Skupno je tedaj 2.036.274 avstrijskih Jugoslovancev, nasproti njim 391.557 na Tirolsko. V poštev pridejo le primorski in dalmatinski Lahi, katerih ni nič več kot 374.523. To številce hočejo Nemci sedaj izgrajevati proti dvema milijonom! To malo število obmorskih Lahov ima pa v resnici take privilegije, da o kakem »protivladanju« niti govora ni. V Istri ne morejo zavladati redne razmere, ker Lahi nočejo priznati enakopravnosti Hrvatov in Slovencev, ki so v večini v deželi! Potem pa so Lahi s srcem v Italiji, dočim sta Hrvat in Slovenec cesarju do zadnjega zvesta. Kdo bo varoval našo domovino v resnih trenutkih, ali morda kamorasi in irendentariji? Trdna, dvamilijonska slovanska stena na jugu pomeni za avstrijsko politiko več, kot vse klaverne debate nemških listov, ki bi iz samega sovraštva do Slovanov prodali vse državne in avstrijske interese. Kdor pa hoče zadušiti 2 milijona zvestih državljanov na ljubo kakim negotovim tržaškim elementom, ta pa sploh ni več resen politik, ampak naroden nestrpnost, ki mu ni mari za državo celoto, ampak le za separatne koristi!

+ Kako sodijo liberalci o verskem pouku v ljudski šoli. V Belgiji je katoliška vlada sprejela zakon, po katerem bodo dobivale samostanske šole od sedaj naprej po 50 milijonov frankov državne podpore. Pomisliti je treba, da imajo te šole 400.000 belgijskih otrok in da je ta podpora naravnost lapalja v primeri s stroški in trudom, ki ga imajo samostani z vzdrževanjem teh šol. Državna uprava je s tem silno razbremenjena, ker ji ni treba vzdrževati nobenih šol. Tudi liberalci niso pri tem čisto nič prizadeti, ker lahko pošiljajo svoje otroke v zasebne šole, kjer se po željah staršev lahko uče budizma, konfucionizma, fetišizma ali sploh vere, ki jo smatrajo liberalni starši za primerno vzgoji svojih otrok. No, in kaj pravi »Narod« o tem novem šolskem zakonu? »Narod« piše sledeče: »Upravljati in skrbeti tudi za versko prepričanje državljanov je absurdno.« »Šole je treba osvoboditi od vsakega verskega nasilja.« To se pravi podomače: verski pouk iz šole vreči! Podpora tem katoliškim šolam imenuje »Narod« protizakonito in protustavno postopanje, kajti država sme z denarjem davkoplačevalcev vzdrževati samo lastne državne šole. Tako je, na svetu je sploh vse protizakonito in protustavno! Po zakonu in postavi gre samo tam, kjer liberelec komandira in je odprti državni žakelj samo liberalni sebičnost! Take nazore ima »Slovenski Narod« o verski vzgoji! »Narod«, v katerem je komaj par dni pred tem člankom zapisal Milan pl. Šuklje v pridigi na Belokranjce: »Kje so tisti liberalni strahovi, antikristi, o katerih vam pripovedujejo mladi gospodje?« Kup hinavstva in licemerstva!

+ Kako se liberalci zahvaljujejo. Liberalci so imeli dolgo vrsto let mesto Radovljice popolnoma v zakupu. Liberalni mestni zastop, liberalni župan in liberalni poslanec. Pa niti enemu ni prišlo na misel, da dela država krivico s tem, da vožni listek za osebni promet Ljubljana-Radovljica predrago zaračunava. Leta in leta se je godila ta krivica. Dr. Gregorič je bil prvi, ki je prišel na to in zahteval odpravo te krivice. V deželnem zboru je vložil dvakrat predlog, naj se tarif popravi. Ministrstvo je v železniškem svetu odgovorilo, da je tarif pravilen in je temu ugovarjalo. Dr. Gregorič je nato osebno posredoval pri kranjski deželni vladi in pri ravnateljstvu državnih železnic v Trstu in s številskimi dokazali resničnost svoje trditve. Uspeh je bil ta, da je železniško ministrstvo znižalo osebni tarif Ljubljana-Radovljica in nazaj za 80 vinarjev. In kaj pravi »Narod« na to: »To je dr. Vinko Gregorič debelo gledal, ko je čital, kako »velikansko zaslugo« mu je »Slovenec« naprtil, zaslugo, za katero on sam do včerajšnjega dne ni vedel prav ničesar. Ej, lepo je biti poslanec, ko mu ni treba niti ganiti z mazincem, a se mu porajajo »zasluge« kar same od sebe.« Impertinenca brez primere! Če ni liberalcem prav, da se je tarif znižal, kar bo vsem prav prišlo, si lahko pomagajo. Kar protestirajo naj pri ministrstvu in pa plaču-

jejo stari vožni listek. Železnični minister bo tej želji zelo rad ustregel!

+ Vlado kliče na pomoč liberalna stranka proti deželnemu odboru in zahteva od nje, da mora kratkoma — deželni odbor odstaviti, ker se ta drzne liberalnim občinskim funkcionarjem račune pregledovati. Liberalnim juristom se je začelo mešati. Kot odgovor na vse srove napade, s katerimi liberalno časopisje že nekaj tednov hrani svoje bravce, priporočamo, da naj vsak prečita sliko uprav svobodni-selnega občinskega gospodarstva postojanskega. Liberalci kličejo vlado na pomoč, naj jim pomaga tako še dalje gospodariti. No, bomo videli! Za zdaj priporočamo postojanskemu naprednjstvu, naj gre v se in naj si izpraša svojo vest.

+ Solnograški knezonadškof dr. Kaltner bo imel svoj slovesen vohod v Solnograd 2. julija.

— Lažejo kot liberalci. »Slovenski Narod« je, kakor danes iz »Slovenca« zvem, vsemu svetu s posebnim ponosom poročal, da je o priliki otvoritve naše belokranjske železnice na postaji Gradac, župan tamošnje občine gosp. Jakob Stipančič pozdravil gospoda ministra in druge visoke goste v imenu napredne občine na Belokranjskem. Podpisane mu je imenovan župan dal brati svoj spisan pozdrav, pa tega napa prednega pozdrava ni videl, podpisani je stal tik pozdravljajočega župana, in tudi ni slišal izgovoriti tega. Pri nas se temu smejemo. Napredni gradski župan si pa lahko misli, kako liberalci »svoje« vlečejo, ker se v Ljubljani reči zmišljujejo, ki niso nikdar bile.

— P. n. volilec ribniškega, velkilaškega in kočevskega okraja sporočam, da sem se preselil za stalno v Dolnjovo pri Ribnici (P. Dolnjavo pri Ribnici). — Karol Škulj, deželni poslanec.

— O rajnem P. Saleziju Vodušku. Dne 30. maja je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji P. Salezij Vodusek. Pogreb je bil dne 1. junija. Rajnik je bil rojen 6. decembra 1865 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju na štajerskem. V frančiškanski red je vstopil kot 20leten mladenič, v duhovnika je bil posvečen leta 1889. Znan je kot pridigar in spovednik. Kaj radi so ga imeli tudi svetni novomastniki za pridigarja. Spominja se ga gotovo mnogo naših inteligentnih mož; kajti P. Salezij je ljubil dobre dijake in jih vsestransko podpiral. Ko se je začelo razvijati naše društveno življenje, je on spoznal takoj tok in pa potrebo časa, ustanovil je na Viču izobraževalno društvo. Delal je veliko, delal požrtvovalno v cerkvi in med ljudstvom. Vsled posledic operacije je hiral skoraj tri leta. Grozne bolečine mu je olajševala ljubezen in skrb usmiljenih bratov. Pogreba se je udeležil P. Rajnerij Kokalj, P. Ananija Vračko, gvardijan iz Kamnika, g. nadučitelj Ravnihar in P. Arhangel z Viča, usmiljenke in mnogo gospodov. Pokopal ga je mil. g. prošt dr. Elbert. — Prijatelji, znanci, ohranite v spominu moža, o katerem se je malo pisalo, a ki je za naše ljudstvo veliko storil! R. I. P.

— Iz Tržiča. Društvo sv. Jožefa ima svojo bralno sobo za enkrat v hiši organista, in sicer v pevski sobi. Odprta je vsak večer od 6.—10. Tu so na razpolago časopisi. Novi organist g. Niko Loboda, dosedaj v Radovljici, se preseli z julijem v Tržič.

— Nesreče na Dolenjskem. Leopold Kastelic, posestnika sin na Obli Gorici, župnija Primskovo, si je zlomil desno roko v podlehju. — Matija Samsa, posestnik na Gori pri Sodražici, se je ponesrečil v gozdu ter si zlomil levo nogo v goleni. — Janez Rajgelj, delavec pri zgradbi ceste med Sv. Križem pri Litiji in med Mirno, je padel na glavo in zadobil podplutbo na glavi ter pretres hrbtnega mozga, da je postal mrtvouden po vsem životu. — Brata Janez in Franc Kozlevčar, sinova posestnika iz Tlake pri Sv. Križu pri Litiji, sta bila napadena od štirih pretepačev, ko sta se vračala iz gostilne v Tihaboju. Dobila sta tako hude poškodbe na glavah, da sta nezavestna obležala na tleh in so ju mogli šele čez dva dneva prepeljati v kandijsko bolnišnico. Vzrok pretepu je baje ljubosumnost.

— Slomškarji v Črnomlju. Minuli četrtek so prihitali v naše mesto Slomškarji. Izlet je priredila Podružnica Slomškove zveze za novomeški in črnomaljski okraj. Shoda se niso udeležili le člani te podružnice, temveč smo pozdravili tudi zastopnike kočevske in vrhnjske podružnice. Vlak je pripeljal nad 70 izletnikov, učiteljev in učiteljic ter gg. duhovnikov. Opazili smo prof. dr. Azmana, nadzornika Štruklja, drž. poslanca Jakliča i. dr. Na črnomaljskem kolodvoru so jih pozdravili belokranjski somišljeniki učiteljskega stanu, dež. poslanec Mihelčič, župnik Šašel i. dr. Obed je bil pri Laknerju. Vmes so se vršile napitnice in pozdravi. Po pozdravu predsednika novomeške podružnice gosp. Štularja je bil izvoljen za stoloravnatelja župnik Lavrenčič, ki je vodil potem vso zabavo. Pozdravljali so gg. p. Atanzlj, žup-

nik Šašel, drž. poslanec Jaklič, župan Dolter, župnik Vovko, učiteljica Jurjevič, nadzornik Štrukelj, dr. Malnerič, poslanec Mihelčič, dr. Azman in drugi. Vmes se je glasila pesem. Ad hoc sestavljeni moški zbor je bil izvrsten. Le prehitro je potekel čas. Po ogledu mesta so se izletniki zbrali v cerkvi, kjer so zapeli par Marijinih pesmi. Slomškova podružnica je prvo društvo, ki je po otvoritvi železnice prihitalo v naše mesto. — Krasno vreme je vplivalo na razpoloženje izletnikov, katerim se je Belakrajina kaj dopadala. Naj pridejo še večkrat!

— Vič-Glince. V torek zvečer se je pričel pod vodstvom gospe P. g. a. n. o. v. e. za članice tukajšnjega slop. kat. izobraževalnega društva kuharski tečaj. Zanimanje za to potrebo je velikansko, kar dokazuje dejstvo, da se udeležuje tečaja kljub temu, da se je vršil že lansko leto, zopet lepo število članic. Ta največji pomoček za naša dekleta v gospodinjstvu žanje vseskozi največje odobravanje. — Tudi mi mladeniči nismo zoper to napravo, ker se zavedamo, da dobro pripravljena jed najboljše diši. Vendar pa nočemo zaostati za dekleti in želimo, da bi se za nas tudi nekaj storilo. Mi nočemo kuharskega tečaja, pač pa si želimo drugih tečajev, osobito govorniškega tečaja in raznih poučnih predavanj. Čestokrat čujemo mi fantje od strani »sokoličev« razna nečuvna zabavljanja, akoravno imajo sami največ slame v glavi. Gospoda župnika prosimo, da nas s pomočjo merodajnih faktorjev podpira v našem stremljenju, da bo enkrat gledal z veseljem na nas, ko bomo stopali samozavestno v javnost, in ko nam bo mogoče pokazati, kaj da znamoremo. Želimo, da se tega stremljenja tudi moške kolikor mogoče tesno oklenejo.

— Iz Bohinja. Dne 28. maja je priobčil list »Dan« nesramno izmišljene napade na g. poslanca Pibra, češ, da je on pri premovanju goveje živine dne 11. maja t. l. pri delitvi premij pristransko postopal, toda g. posl. Piber se principiolo premovanja aktivno ni udeležil in je bil vodja komisije g. Jan, župan iz Gorij. Pri premovanju goveje bohinjske pasme se je popolnoma nepristransko postopalo. Dopisnik »Dana«, ki ni Bohinjec, pa premije za kravo zato ni dobil, ker ista ni bila za premijo sposobna. Zato taka jeza! — Zgražanje nad tako podlimi lažmi je med ljudstvom, ki je bilo na premovanju, splošno. Deželniemu odboru se zahvaljujemo za tako uspešno delovanje v prosep živinoreje, g. poslanca Pibra pa prosimo, da se na napade v takem listu, kakor je »Dan«, ne ožira in da nam ostane še zanjepre naklonjen, kakor dosedaj.

— Ogenj na Brodu pri Vižmarjih. Včeraj ob 10. uri je pričela goreti hiša Miha Kopača, mizarja na Brodu št. 10. Velik veter je z ognorkom sosedno hišo Ivane Trnovc št. 11 vžgal tako, da ste bile obe slamnate strehe na nagloma v plamenu. Gasilci iz Vižmarjev, Stanežič, Guncelj, St. Vida, Gamelj, Tacna in Rašice so bili naglo pri ognju ter sosedne hiše ovarovali, goreče tri objekte pa pogasili. Gasilno poveljstvo je vodil Ant. Belec. Zavarovani so bili pri Vzajemni zavarovalnici proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov v Ljubljani. Tako je Miha Kopač zavarovan za 3200 K. Pogorelo mu je veliko mizarškega orodja, izdelkov in lesa in ima škodo 4000 K. Ivan Trnovec je bil zavarovan za 3500 K, škodo ima okoli 3000 K.

— Zopetna pomnožitev srečk razredne loterije. Za prvo razredno loterijo je bilo izdanih 100.000, za drugo 160.000 srečk. Kljub temu so ljudje zanje še vedno povpraševali. Za tretjo razredno loterijo nameravajo vsled tega izdati 200.000 srečk. Igralni kapital bo znašal 38 milijonov kron. Ako se za dobitke računa 274 milijonov kron, potem bo znašal dobiček države pri tej loteriji 106 milijonov kron. Iz obeh prvih loterij je imela država čistejša dobička 141 milijonov kron. Z razširjanjem razredne loterije se bo zmanjšala mala loterija. Igralne vloge pri mali loteriji so proračunane na 39 milijonov kron, napram letu 1913. za 1 milijon kron manj.

— Novi letalni polk. Vojno ministrstvo namerava ustanoviti letalni polk.

— Tatvina v kapiteljski cerkve v Novem mestu. Dne 3. t. m. popoldne je prišel v kapiteljsko cerkev neznan možli, oblečen v ponošeno salonsko suknjo, z malim v belo platno zavitim zavitkom v roki. V cerkvi ni bilo ljudi. Na pragu sta se srečala avskultant Kalan in neznanec. Potem so zapazili, da je neznanec izpraznil vse pušice za milodare. Opazilo se je tudi, da je uporabil za izpraznitev »lmanice«. Ta tat mora biti isti, ki je v začetku leta izpraznjeval v novomeški okolici pušice pri kapelkah in mora biti v tem poslu že bolj izurjen. Pazite po cerkvah, posebno popoldan!

— Tatvina na kolodvoru v Novem mestu. Konec maja se je pripeljala soproga gimnazijskega ravnatelja g. Fajdice v Novo mesto. Tu je oddala svojo prtljago postreščku, bradatemu Jožetu, da jo po-

pelje v Novo mesto. Ta jo je pustil na ročnem vozičku. Ker je pa mož večkrat sladkoginjen, si je hotel tudi tedaj privoščiti še nekoliko kapljic in odšel v bližnjo gostilno, voz pa pustil s prtljago brez nadzorstva. To priliko je porabil tat in je vzel kovček s seboj. Robci nosijo zaznamek »P. F.« O uzmoviču še ni sledu. Bradatemu Jožetu se je to že večkrat zgodilo. Nekoč mu je nekdo izmuznil vrečo deteljinega semena. Zdaj bo takih uzmovičev več, ker pravi se drže v Karlovcu.

— Cigan kot divji lovec. Dne 17. m. m. je zapazil čuvaj Anton Spelič iz Volauč v gozdu vladnega svetnika barona Rechbacha pri Volaučah cigana, ki je na srno streljal. Cigan je oddal dva strela. Srne ni zadel. Dognal je, da je to isti Brajdič, ki je v družbi drugih dveh cigancev ušel iz zaporov v Žužemberku. Povedali so tudi drugi ciganje, da ima Brajdič puško, katera ima dve cevi. Isti dan je posestnik Stungelj iz Brusnic zasačil Franceta Turka iz Mal. Orehka, ki je v gozdu v Gaberji prežal na zajce in streljal. Ker je znan divji lovec in nevaren, mu ni vzel puške. Ta fant je bil že mnogokrat in občutno radi lovške tatvine kaznovan. Pravi, »da dela to samo strast do lova; nastavite me za priseženega čuvaja, pa bom zdrav«.

— Ogenj. Dne 4. t. m. popoldne je pogorela hišica in kovačnica kovača v Škocjanu. Gasilec je bilo dovolj, ker je bil ravno semenj. Ogenj je nastal vsled kovaških isker. To popoldne pa je tudi gorelo v Doljnem Suhadolu pri Gabrju. Ogenj so kmalu pogasili. Zažgal je zopet otrok.

— Kongres Lige slovanskih železničarjev v Krakovu je odložen na dneve 6., 7. in 8. kimovca t. l.

— Umrli je kot žrtev svojega poklica Janez Karlovec, orožniški stražmojster v Gradacu, star 44 let. Pokopali so ga pri Treh Farah pri Metliki. Zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

— Zaznamovanje potnih efektov. Potnikom se priporoča, da se potni efekti pri oddaji ne bi zakasnil s tem, da se drugim zapeljejo, naj potne efekte vsake vrste (kakor potni prtljago, brzovozno in vozno blago) zaznamuje s postajo, kamor so namenjeni, ter imenom, stanom, krajem in stanovanjem prejemnika (lastnika). Najpripravnije se napravi to tako, da se napiše na prtljagi (tovoru) samem ali na listkih, ki se prilepi popolnoma nanjo. Pri košarah, vrečah, balah, torbah itd. se priporoča, da se napišejo ti podatki na tablico iz lesa, usnja in kartona, ki se trajno pritrudi na potni efekt. Ta odredba nudi najvarnejšo zagotovilo, da se zapeljani, zamenjani ali zaostali potni efekti lahko hitro najdejo, če na efektihi ni več listkov železnice ali so nepravilni, kar se pri v hitrici odpravljeni prtljagi, zlasti za časa močno potovalne seziije, lahko pripeti. Da se ne bo prtljaga zapeljala, naj se stari listek ali drugi znaki, ki bi utegnili povzročiti zamenjavo z železniško odpravnimi znaki, po zmislu določb § 31. železniškega obratnega poslovnika odpravijo, predno se efekti oddajo.

— Hrvatska operna pevka gospa Anka Horvat angaževana na dvorni operi v Draždanih. Hrvatska operna pevka ga. Anka Horvat je na povabilo gostovala v kr. dvorni operi v Draždanih, in sicer v operi »Samson in Dalila« kot Dalila ter kot Amneris v »Aidi«. Doživela je popoln uspeh, kajti uprava dvorne opere ji je ponudila angažma s tako ugodnimi pogoji, da je gospa Anka Horvat tudi ponudbo sprejela.

— Pozor! Jutri, v nedeljo, 7. t. m., se vrši cestna kolesarska dirka kluba slovenskih kolesarjev »Ilirija« iz Kranja v Ljubljano, in sicer med pol 5. in 6. uro popoldne. Opozarjajo se vozniki, šoferji, kolesarji, kakor tudi pešci, da vozijo, oziroma hodijo strogo po levi strani ceste, da ne bodo ovirali dirkače in da se ne pripete kakšne neprimlice. Start je v Kranju ob 5. uri popoldne, maksimalni čas je 50 minut.

— Prenos ostankov Zrinjskega in Frankopana na Hrvatsko. Občinski zastop v Pakracu se je pridružil zahtevi zagrebske mestne občine, naj se prenesejo kosti Zrinjskega in Frankopana na Hrvatsko. Obenem je sklenil prositi cesarja, naj izbriše sramotni pečat veleizdaje s teh dveh hrvatskih mučenikov.

— Dve nesreči. V deželni bolnišnici je umrl danes 16 mesecev stari Ivan Vrhovnik, sin krojača na Ježici pri Črnučah, ki so ga našli na cesti pred domačo hišo poškodovanega na glavi. Povožil ga je namreč brčkone kak voznik. — 56letni zidarski pomočnik Alojzij Skuhala iz Predtrga pri Radovljici je padel doma na stopnicah in si pretresel nevarno možgane. Nezvestnega so pripeljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

— Nagrade za najboljše vojaške spise je razpisalo vojno ministrstvo v skupnem znesku 2000 K. Prva nagrada znaša 500 K, nadaljnjih šest najboljših spisov dobi po 300 K nagrade. Raz-

sojala bo posebna mešana komisija. Rokopise je poslali je 15. julija literarnemu biroju vojnega ministrstva (Dunaj VII., Stiftskaserne). Za spise, ki ne bodo nagradi in ki priso po 15. juliju, pa so primerni za vojaštvo, dobe pisatelji po 120 K za dve in 80 K za eno polo. Event. priložene ilustracije se ne honorirajo. Spisi se lahko pošljejo v kateremkoli jeziku monarhije; sprejeti spisi se potem prelože v vse polkovne jezike.

— **Za poostreitev mature.** Stanislav. Na gališkem srednješkolskem kongresu se je soglasno sprejela resolucija, v kateri se trdi, da sedanja oblika mature ne odgovarja namenu, ker ta izpit vsled prevelikih olajšav vpliva tudi na nazadovanje učnega nivoja. Predmeti maturitetnega izpita naj se zato razširijo in sicer pismeni izpit z uvedbo ene naloge iz matematike in pri reprobaciji kandidata v slučaju nezadostnega uspeha treh pismenih nalog; ustmeni izpit z uvedbo po enega kolokvija iz fizike in nemščine, z razširjenjem zgodovinskega kolokvija in z naglašanjem jezikovnega znanja.

— **Častno svetinjo** za 25letno uspešno sodelovanje na ognjegasnem polju so dobili člani požarne brambe v Studencu Ivan Lorenci, Ivan Podražaj in Ivan Zdražba.

Šlaerske novice.

š **Südmarka v Sevnici.** Somišljenik nam piše: Te dni sem se mudil v Sevnici in vesel opazil, kako je ta lepi trg zadnjih par let napredoval. Nove hiše in vile, ki so trgu v pravi kras, so dokaz slovenske podjetnosti, ki, dasi v težkih časih, ustvarja svoja ognjišča na svoji zemlji. Toda ravno te nove stavbe pomenijo novo nevarnost za našo zemljo. Südmarka se je z vso silo vrgla v ta lepi kraj in tu s tisočaki vodi svoje satansko delo. Posrečilo se ji je naseliti nekaj protestantov v okolici, kateri so ji sedaj velika opora. Pred par leti je zelo razširila svojo šolo, v katero z raznimi sredstvi lovi otoke nezavednih slovenskih starišev in jim vceplja v srca naravnost besno sovražstvo do rodne grude. Po klopeh v sevniskem drevo-redu je opaziti sledove te nemčurske vzgoje: »Heil und Sieg, die Windischen auf den Strick!« Takih in podobnih opazk, ki delajo vso čast nemškemu pedagogom, je vse polno čitati okrog tega nemškega kulturnobojnega zavoda. Na sevniskem kolodvoru je drugo tako poslojje: »Hotel Neuheim« v katerem ni le shajališče vsega sevniskega renegatstva, ki ob vsaki priliki izziva mirne Slovence, ampak je tudi centrala protestantske propagande. V tem hotelu se vrši redna protestantska služba božja h kateri vabijo Nemci naše ljudstvo s pivom in goljajem. **Vsak udeleženeec te božje službe dobi brezplačno goljaj in pivol Kdor pristopi pa k protestantizmu, pa dobi 140 K nagrade.** Na ta način se je tem kulturonoscem že posrečilo preslepiti par družin. Podlo je to početje in nečastno za narod, ki se imenuje kulturen, ali računati moramo z njim. Uspešno se braniti proti temu navalu, ne bo mogoče samo z izobrazbo, odločno protiakcijo. Poštena slov. organizacija, v tej ali oni obliki, bi bila tu krvavo potrebna! Tega naj bi ne prezrli naši ljudje, dokler je še čas!

š **Župnijo Sv. Tomaž pri Ormožu** (dekanija Velika Nedelja) bo dobil č. g. Matija Zemljč, župnik pri Sv. Juriju ob Pesnici. Patronat — nemški viteški red — ga je že priporočal v potrjenje.

š **Poroka.** Iz Podčetrčka poročajo: Dne 27. maja se je tu poročil č. g. Mirko Ogriček, trgovčev sin od Sv. Križa pri Slatinji, z gđno. Treziko Lipnik ter si kupil gostilno »Straus«.

š **Velik vihar v Gradcu in v graški okolici** je divjal včeraj popoldne. Močno je treskalo in je zažgala strela streho gospodarskega poslopja v Neubaugasse št. 62, a so domačini požar pogasili. Strela je udarila tudi v nek tramvajski voz in ga zažgala. Na polju pri St. Gotthardu je pa ubila strela 44letno duinarico Marijo Kobaschitz.

š **Svaka je zaklala.** V okolici Konjic sta stanovala kajžarja Anton in Marija Pajmann skupaj z očetom žene, Vincenc Zugmeisterom in njegovo hčerjo Nežo. Med zakonskima so bili prepiri na dnevnem redu. Dne 28. maja se je Anton Pajmann zopet prepiral s svojo ženo ter jo tudi začel pretepati. Neža Zugmeister ga je hotela pomiriti, kar ga je pa še bolj razdražilo. Snel je neka vrata ter jih zagnal v ženo, kakor tudi neki čeber z vodo. Končno jo je vrgel na tla, vlačil za lase ter suval z nogami. Sestra uboge žene je zagrabila, ko je vse to videla, za kuhinjski nož ter ga zabodla Pajmannu v hrbet tako, da mu je predrla pljuča. Sunila je tudi v trebuh in ga poškodovala na rokah. Pajmann se je zgrudil smrtno nevarno ranjen na tla. Zadevo so ovadili celiskemu okrog-nemu sodišču.

š **Samoumor vsled obsodbe.** Neki Simon Orač iz Sp. Kostrevnice pri Podplatu je bil obsojen zaradi krivega pričevanja na 6 mesecev ječe. Zaradi te obsodbe je izvršil samoumor in končal življenje v vodi.

Koroške novice.

k **Društvo za zgodovino in narodopis koroških Slovencev** ustanove v Celovcu 10. junija.

k **Kostanje.** V nedeljo, dne 7. t. m., je občni zbor posojilnice. Na zborovanju govori dr. Rožič o pomenu našega združništva za kmečki stan.

HRVAŠKI SABOR.

V včerajšnji seji hrvaškega sabora je ukazal predsednik prečitati imena poslancev, ker zadnji čas vsi poslanci ne obiskujejo seje. Predsednik je izjavil, da bo odtegnil dijete tistim poslancem, ki bodo večkrat manjkali. Zbornica je nato razpravljala o preosnovi občinskih doklad.

PODELITEV KARDINALSKIH BARETOV DUNAJSKEMU NADŠKOFU DR. FRIDERIKU GUSTAVU KARDINALU PIFFLU IN KNEŽJEMU PRIMASU OGRSKE NADŠKOFU OSTROGONSKEMU DR. IVANU KARDINALU CSER-NOCHU.

»Wiener Zeitung« objavlja ceremoniel ob podelitvi kardinalskih baretov dunajskemu kardinalu dr. Pifflu in ostrogonskemu kardinalu Czernochu. Bareta podeli v dunajski dvorni cerkvi kot cesarjev namestnik prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand.

KLOFAČ OBDOJEN.

Praško civilno sodišče je v tožbi praške mestne hranilnice obsodilo poslanca Klofača, da mora plačati zaostale anuitete v znesku 88.100 K.

BOJI V MEHIKI.

V St. Louisu—Potosiju se bijejo strašni boji. 4. t. m. dospelo municijo so hitro izkrcali in jo razdelili. 25.000 mož stoji nasproti 30.000 vstašem, ki jim poveljuje general Villa. General Parera poizkuša zastaviti zveznim četam pot v Mehiko in je že več postaj za St. Louis —Potosijem zasedel. V glavnem mestu s silo Huerta novači vojake.

Dne 5. julija dohod koroških slovenskih pevskih zborov v Ljubljano!

Slovinci, Slovenke iz Ljubljane, okolice in bližnjih krajev, pridite jih pozdravit v narodnih nošah!

Vsa društva, vse ljudstvo na noge, da z brati iz Koroške na velikem slovenskem taboru v Ljubljani povzdignemo glas za pravice domovine!

Po svetu.

Maščevanje odklonjenega ženina. — Morilec zbežal v stolp in streljal na ljudi in orožnike. 26letni kmečki fant Avgustin Tomšič iz Gross-Hörsleina pri Odenburgu je snubil 4. t. mes. hčerko kmeta Krauscherja, a je bil odklonjen. Da se maščuje, je ustrelil Krauscherja in njegovo ženo, nato pa nevarno ranil hčer in nekega kmeta. Morilec je nato zbežal na cerkveni stolp, s katerega je neprestano streljal in nevarno ranil štiri osebe, ki so hotele vdreti v stolp, iz katerega je klical: »Essad paša sem, z menoj boste imeli še opravka!« Stolp je visok 30 m. Morilec je ustrelil tudi več živali. Orožniki, do 50 mož, so obkolili stolp. Včeraj ob 5. uri popoldne je bil položaj še vedno neizpremenjen. Tomšič je vedno streljal na orožnike. Tudi orožniki so streljali. Za vsakim strelom orožnikov je Tomšič zazvonil, češ, da strel ni zadel. Sinoči ob 8. uri zvečer so še vedno stolp oblegali. Tomšič ima dve puški, en samokres in 300 patron. Polovico jih je že postreljal. Cerkovniku se je posrečilo, da se je približal stolpu in da je z morilecem govoril. Tomšič je rekel cerkovniku: »Jutri ob desetih se trdnjava preda.« Ko je cerkovnik naprej prodiral, je Tomšič ustrelil nanj in ga nevarno ranil. Po dosedanjih poročilih je iz stolpa ranil šest oseb. Na orožnike neprestano meri. — Danes popoldne smo dobili brzojavko: Morilec je še vedno v cerkvenem stolpu, je zabarikadiran, ter nadaljuje s streljanjem. Doslej je dve osebi ustrelil, 13 oseb pa težko ranil. Cerkovnika, 51 letnega Frana Redlicha, je ustrelil skozi oko v možgane. Danes ob 4. uri zjutraj je zaklical s stolpa: »Pustili ste me, da sem se naspal, sedaj lahko dalje vztrajam.« Morilec je svojo brambo do bro po načrtu pripravil, ter ima še več

sto kg smodnika v zalogi. Ranjene osebe so pripeljali v bolnišnico v Dunajsko Novo Mesto.

Tat Gioconde (Mona Lisa) v pariskem Louvru, Peruggia, je bil obsojen v zapor enega leta in 15 dni.

Velik požar v Londonu. Zgodovinsko cerkev v Breadallu pri Derbyju je uničil požar. Sumijo, da so cerkev zažgale sufragetke.

Sedem misijonarjev pojedli. Iz Sidneya poročajo, da so na Novih Hebridih divjaki pojedli več domačih krščanskih misijonarjev. Meseca marca je šlo devet misijonarjev na otok Malecula z namenom, da bi tam pridigovali. Ko so prišli v neko vas, so divjaki obkolili šest misijonarjev, umorili in pojedli. Dva sta ušla. Devetega pa so privezali k drevesu, da ga pozneje pojedjo.

Nevidljiv zrakoplov. Inženir Knobel je izumil letalni stroj s krili, ki so napravljena iz neke prozorne in močne snovi, podobne celuloidu. Tak letalni stroj se v višini tisoč metrov ne more opaziti in je zato zelo pripraven za vojaške namene.

Seja odbora S. K. S. Z. je v ponedeljek točno ob pol 8. uri zvečer.

Seja kluba ljubljanskih občinskih svetnikov S. L. S. je v ponedeljek ob pol 9. uri zvečer.

Zadnje vesti.

RAVNATELJSKO MESTO DRŽAVNE ŽELEZNICE V TRSTU.

Dunaj. Poslanec dr. Šusteršič je danes bil pri železniškem ministru baronu Forsterju in ga je interpelliral radi vesti v raznih časopisih o intervenciji nemškega »Volksrata« v prilog imenovanja nemškega ravnatelja v Trstu, o tozadevnem sklicevanju na članek tržaškega »Piccola« in o dozdevni izjavi ministra, da je »vse v redu« in da naj sploh Nemci gredo skupno z Italijani v obrambo proti Jugoslovonom. Minister Forster je dr. Šusteršiču izrazil svoje začudenje nad to notico, označujoč jo kot roman in povdarjajoč, da nima niti najmanjše dejanske podlage. Vsaka beseda te vesti je gola iznajdba in očitna mistifikacija. Minister bo vprašanje novega ravnatelja, ko postane akutno, rešil stvarno glede na službene razmere in potrebe.

SLABO SPRIČEVALO.

Dunaj. Deputacija koroških nemških kmetov pri ministrih je zlasti hvallila deželnega predsednika barona Fries-Skeneta. (To je deželni predsednik s svojo vedno očitnejšo protislovensko politiko tudi res zaslužil, o čemer bomo še govorili. — Opomba uredn.)

ČEŠKO NEMŠKA SPRAVNA POGAJANJA. — DRŽAVNI PRORAČUN.

Praha. Razgovora pri grofu Nosticu se 15. t. m. udeležijo vse češke stranke, tudi radikali.

Dunaj. Poročevalec o državnem proračunu za leto 1914 Kuranda je poslal ministrskemu predsedniku proračun nazaj, češ da noče s svojo osebo kriti navideznega manevra vlade.

RADIČEV MANDAT ZOPET RAZVELJAVLJEN.

Zagreb. Verifikacijski odbor sabora je Radičev mandat zopet razveljavil.

DISCIPLINIRAN DALMATINSKI SODNIK.

Spljiti. Sodnik dr. Angelinović je iz sodne prakse izključen, ker se je odkrito bavil s politiko, sodeloval pri demonstracijah, organizoval bojkot (zoper Lahe) in pisal v politične liste.

NOVE TEŽAVE DENARNIH ZAVODOV NA HRVAŠKEM.

Zagreb. »Srbski kreditni zavod« v Požegi in »Hrvatska građanska štedionica« v Bjelovaru sta prijavili likvidacijo.

RUMUNI PROTI OGRSKI.

Budimpešta. Minister za notranje zadeve Sandor je včeraj v zbornici izjavil, da je rumunski poslanec Vlad na nekem shodu rekel: »Volivni zakon, ki ga je naredila ogrska vlada, je škandalozen. Dozdaj smo to trpeli; toda kmalu pride osvoboditelj, ki nas bo rešil madjarskega jarma.« V Balasfalvi so Rumuni na metropolitni cerkvi razobesili rumunsko zastavo. Ko so jo orožniki sneli, je velikanška množica, med njimi semenišniki, demonstrirala proti Ogrski.

RUMUNIJA.

Dunaj. Tu se trdi, da je avdijsen našega poslanika v Bukareštu, Czernina, pri cesarju imela namen informirati cesarja o razpoloženju v Rumuniji glede na obisk ruskega carja.

AVSTRIJA IN RUSIJA.

Žitomir. Ruski nacionalisti trdijo, da je Sveti Sinod volhinjskega škofa Antonija, ki je vodil pravoslavno propagando v Avstriji, prestavil vsled pritiskov Avstrije in pripravljajo ob njego-

vem odhodu veliko protiaustrijsko demonstracijo.

SILA RESEN POLOŽAJ V ALBANIJI.

Carigrad. Vstaši zahtevajo za kneza princa Burhan Eddina, nečaka sultana.

Rim. Epirci se zopet dvigajo. Kroglice, ki so švigale 4. t. m. nad krovom parnika »Franc Jožef« Austro-Americane, pohajajo od Epirotov. Med Epiroti so redne grške čete, ki so v polni opravi »dezertirale«.

London. »Daily Telegraph« javlja iz Drača: Takoj ko je bilo proglašeno obsedno stanje, so spravili v pozicije tri baterije, vsaka baterija po 12 gorskih topov in jih obrnili na grčice okoli Drača, na katerih tabore vstaši. Neki inženir avstrijskih Škoda tovarn poučuje moštvo, kako je postopati s topovi. Menijo, da bi zadoščalo en do dva tisoča dobrih čet, da bi zlomili odpor vstašev in bi v Albaniji v 14 dneh napravili mir. Malisori so pa slabi vojaki in so 23. maja pustili sovražniku brez odpora en poljski top in tri strojne puške. Boj se bo v par dneh pričel, od izida bo odvisno, ali knez Wied dalje ostane v Albaniji ali ne.

VAŽEN OBISK.

Bukarešt. Ruski zunanji minister Sazonov dospe dne 9. t. m. semkaj, da pripravi vse potrebno za prihod carja. Zadržuje se, da bosta spremljala razen Sazonova carja v Rumunijo tudi ministrski predsednik Goremijsin in ruski poslanik v Parizu, Izvoliski. Kralj Karol in kraljica Elizabeta sta včeraj odpotovala v Constanco, da si ogledata sprejemne priprave.

ETNA BRUHA.

Mesina. Etna je pričela zopet bruhati. Včeraj so okoli Etne čutili dva močna potresna sunka.

Gospode, ki še niso poslali naročnine za Vestnik S. K. S. Z. (3 K), prosimo, da nem vrnejo poslani izvod.

Izobraževalna društva opozarjamo, da je odbor S. K. S. Z. sklenil, da mora vsako naše društvo biti naročeno na Vestnik.

Primorske vesti.

p **Volivno gibanje v Istri.** Volivne shode je sklical Matej Škerbec, dekan v Karkavcah, kot kandidat kmečke kurije II. okraja na binkoštno nedeljo v Kerkavcah, v ponedeljek pa v št. Petru, Novi vasi in Padenu. V št. Petru so nameravali italijanaši shod razbiti, drugod je bilo vse mirno in so se sprejeli kandidati »Političnega društva«.

p **Slovinci v Istri, pozor!** Italijanaši kandidirajo v slovenskem okraju v splošni in kmečki kuriji Bartolicha v Pomjanu, tedaj kompaktno in solidarno v polnem številu na volišče, da ne doživimo blamaže!

p **Posebni romarski vlak h Gospoj Sveti** priredi 28. in 29. t. m. S. K. S. Z. za Primorsko.

p **Duhovske vesti.** Za župnega upravitelja v št. Petru pri Gorici je imenovan č. g. Vinko Štanta, kaplan. Dekanijske posle bo vodil vlč. g. župnik Ivan Rojce iz Mirna. — Za kurata v Otaležu je imenovan č. g. Jos. Kos, doslej župni upravitelj v Dol. Tribuši. — Nevarno je obol el č. g. Franc Kodrič, kurat v Trnovem nad Gorico. Čč. sobratom se priporoča v molitev.

p **Smrtna nezgoda pri delu.** Včeraj zjutraj je ponesrečil pri gradnji novih rocolskih vojašnic zaposleni 55letni mizar Jožef Bizjak. Zaposlen je bil pri cikularni žagi, kjer mu je priletel kos lesa s tako močjo v glavo, da se je zgrudil na tla in tam obležal. Zapušča številno, nepreskrbljeno rodbino.

p **Velik vihar** je divjal včeraj zvečer po Trstu in okolici in napravil na vrtovih mnogo škode. V koperskem okraju je vihar napravil mnogo škode na sadnem drevju in na trtah. Danes je jako hladno vreme.

p **Poštna tatvina 17.900 K. — Obtoženi Bjekar oproščen.** Po štiridnevni porotni obravnavi je bil proces proti poštnemu nadofcialu Franu Bjekarju včeraj ob 10. uri ponoči končan. Dva izvedenca sta začetkom včerajšnje razprave izjavila po končanem ogledu na poštnem uradu Trst 7, da so bili pečati na naslovnici napačne-ga ovoja napačni in da se bistveno razlikujejo od onih pri omenjenem poštnem uradu rabljenih. Porotnikom je bilo prečitano eno glavno vprašanje, glaseče se, če je obtoženi Fran Bjekar kriv tatvine na škodo c. kr. poštnega erarja. Porotniki so stavljeno jim vprašanje enoglasno zanikali, nakar je porotni dvor Bjekarja popolnoma oprostil vsake krivde. Bjekar je bil takoj izpuščen na svobodo. Od zunaj pred sodiščem je številna množica priredila oproščenemu hrupne ovacije. Bjekar je izjavil: »Še živi pravica!«

p **Tržaški sadni trg.** Sadni trg je bil ta teden precej živahen. Vendar je zlasti zadnje deževje istrskim češnjam mnogo škodovalo, tako da so v cenah nizko padle, ker so vodene. Češnje so bilježile 12 do 20 K pri 100 kg, jagode 7 — do K za

100 kg, špargli 1 K 20 vin. za kg. Na trg je tudi dospel istrski novi krompir, ki ga prodajajo po 14 do 16 K 100 kg.

p Goriški sadni trg. Na goriški sadni trg so včeraj prvič pripeljali ribezelj v množini 80 kg. Cena mu je bila 150 do 170 K pro 100 kg. Cene ostalemu sadju so stare.

p Pomnožitev tržaške policije. Čujejo se glasovi, da nameravajo zlasti z ozirom na zadnje demonstracije znatno pomnožiti tržaško policijo. Baje za 400 do 500 mož, od katerih pa bi nekateri gotovo odpadli na druga tržaškemu policijskemu ravnateljstvu podrejena mesta (Ljubljana, Gorica itd.). Čudijo se, da je postavilo notranje ministrstvo v svoj proračun za leto 1914/15. 10 novih mest policijskih agentov. Doslej je bilo pri ravnateljstvu nastavljenih 120 agentov.

p Znamenja italijanske kulture. Včeraj so priredili tržaški Slovenci cvetlični dan v korist slovenskim šolam. Gospice so hodile okrog po ulicah večinoma same brez kakega spremstva. To so porabili neki neznani, smrkavi italijanski mladinci, da so pri palači kinematografa Edison napadli dve slovenski gospodični-cvetličarki, ter jima nasiloma izpulili iz rok šopke cvetlic, katere so potem na trotoarju pomanjtrali. Nato so zbežali.

p Na goriški izvozni trg je bilo dne 4. t. m. pripeljanih črešenj 510 kvintalov po 52 K; ribezlja 50 kg po 1 K 50 vin.; jagod 90 kg 1 K 30 vin.; fižola 60 kg po 1 K 60 vin.; graha 50 kvintalov po 19 K; špargljev 8 kvintalov po 80 K; krompirja 35 kvintalov po 20 K. — Dne 5. t. m. pa je prišlo na trg 260 kvintalov marelic po 78 K; 180 kvintalov črešenj po 36 K; ribezlja 1 kvintal po 110 K; jagod 90 kg po 1 K 20 vin.; fižola 20 kg po 1 K 60 vin.; graha 30 kvintalov po 24 K; špargljev 15 kvintalov po 78 K; krompirja (novega) 30 kvintalov po 20 K.

p Poizkušeni samoumor. Poštni uradnik Anton Likan, star 27 let, stanujoč v Čarbolji Zg. št. 12, si je pogoljal z revolverja krogljo v desno senco. Z vozom rešilne postaje so ga prepeljali v mestno bolnišnico smrtinonevarno ranjenega. — Vzrok, zakaj si je hotel življenje vzeti, ni znan.

Ljubljanske novice.

Ij Ljubljanski občinski svet ima redno sejo v torek, dne 9. junija 1914, ob 6 uri popoldne v mestni dvorani. Dnevni red. Volitev upravnega odbora mesten elektrarne in vodovoda. Poročila glede pritrdila besedilu dodatka k pravilom Mestne hranilnice; o ponudbi Elze Kosove za odkup mestne hiše št. 15 Pred prulami; glede oddaje del za obrežne zidove ob obrežjih Ljubljane; o prošnji občine Spodnje Šiške glede priklopitve občinskega cestnega kanala na mestno kanalsko omrežje; glede reverza ter priznavalne najemščine za napravo jarkov iz Ceste v Rožno dolino v železnični jarek; priziv Svetozarja Koserja proti odloku mestnega magistrata glede dovolitve neke stojnice v Kolodvorski ulici; priziv Frana Scagnettija proti odloku mestnega magistrata glede dovolitve neke stojnice v Metelkovi ulici; o samostalnih predlogih obč. svetovaleca Likozarja glede parcelacije mestnih senožeti pod Rakovnikom v njive ter določitev ene teh parcel za navažanje smeti; o samostalnim predlogu občinskega svetovaleca Jegliča glede zveze Cojzove ceste z Nadvojvoda Evgena cesto, Plinarničnega odseka poročilo o razmerju med mestno občino ter ljubljansko plinarno. O prošnji vodstva za dovolitev kredita za četrtega klavničnega hišpca. Samostalni predlog občinskega svetovaleca Štefeta glede okrašenja oken s cvetlicami in okrasitve ter razsvetljave ljubljaničnih obrežij. Tajna seja. Poročila: o prošnji nekega magistratnega uradnika za podelitev naslova; o disciplinarni zadevi nekega šolskega sluga; o disciplinarni zadevi nekega bivšega magistratnega uradnika; o določitvi sistemiziranih služb uradnikov mestnega magistrata; o raznih personalnih zadevah; o prošnji nekega magistratnega uradnika za bolniško podporo, odnosno odpis neke mestne davščine; o prošnji nekega mestnega stražnika za bolniški dopust in podporo; o prošnji akad. slikarja R. Jakopiča za subvencijo za njegov umetniški razstaveni paviljon; o neki prošnji za izplačilo posmrtnih četrti; o računskem sklepu mestnega užitninskega zakupa za upravno leto 1913. Obrtnega odseka poročila o prošnjah za razne obrtne koncesije.

Ij Slovensko izobraževalno in gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo v Ljubljani priredi v nedeljo dne 12. julija leta 1914 popoldne ob 3. uri vrtno veselico na vrtu gosilne gospoda Poka na Opekarški cesti. Natančnejši spored sledi. Prosimo vsa ljubljanska društva, da se ozirajo na naše društvo in ta dan ne prirede nobenih prireditev. Odbor.

Ij Iz magistratnega gremija. Odklonili so prošnjo Matije Miklavca, da bi poleg klobasic na trgu smel prodajati

še čaj. Istotako se odkloni prošnja novih lastnikov Bretschneiderjevega kinematografa, da bi se občini plačevalo za prostor manj, ker hočejo igrati le v nečeljah. — Podpore za kopelji v Gradišču so dobili: Adolf Bar, Vladko Florijančič, Alojzija Hribnik, Albert Killer, Josip Križman, Ana Poljšak, Anton Potokar, Silva Rebolj, Rudolf Tomšič, Otmar Večerin. — Asfaltni tlaki se popravijo. — Na sejmišču se napravijo betonski oddelki za prešiče. — Jarek ob Orlovi ulici ob posestvu Marenčeta in Šviglja se zasuje. Perišče pa ostane. — Užitninski preglednik Mihael Oček zgradba kavelice, Josipini Schumi v pomočnik Michael Kepec pa enonadstrorno hišo na Cesti na loko. — Mariji Gregorec ob Jeranovi ulici se dovoli zgradbe kapelice, Josipini Schumi v Gradišču nazidek enega nadstropja. — Prošnja Marije Gerkman ob Dolenjski cesti za zgradbo lesene barake se odkloni. — Stantnina za prodajalce od Frančiškanskega do Hradeckega mostu se za časa obrežnih del odpravi. — Odkloni se prošnja Tomaža Korbarja, ki je hotel podražiti perilo v kopelji v Kolesiji. — Aeroplan karuslju, ki pride ob Lattermannov drevored se določi, da mora na dan občini plačati 6 K. — Odkloni se prošnja mesarja Koprivca, da bi smel na stojnici na trgu prodajati tudi goveje meso. Za prodajo bikovega mesa se mu pa določi cena, za biko meso prve vrste 1 K 32 vin. kg. drugi dve vrsti 1 K kg. — Na interpelacijo, zakaj so nekatere senožeti bile oddane brez dražbe, da bi ljudje radi dražili, se določi, da se mora odslej vedno upoštevati sklep gremija, da morajo senožeti na dražbo. — Glede pometanja ulic, radi katerega je bilo že nešteto pritožb v obč. svetu in časopisih, se sklene, da se glavne ulice in prostori pred šolami pomejo najprej, napa še-le okoli 8. ure jutraj. Pometanje se mora začeti ob 4. uri jutraj in mora biti nadzorovano. Radovedni smo, v koliko bo cestno nadzorništvo se oziralo na to stališče mag. gremija. Treba bo res — kontrole!

Ij Osebnost v magistrali. Personalni odsek obč. sveta je sklenil predlagati, da se v prihodnji seji obč. sveta imenuje magistratni svetnik g. Lavtar za magistratnega nadsvetnika.

Ij Družabni klub se osnuje kot društvo na ustanovnem občnem zboru v ponedeljek ob 8. uri zvečer na verandi hotela Union. Po oficialnih točkah programa sledi prosta zabava, pri kateri predava g. dr. J. Adlešič o »Belokranjski narodni poeziji« s fonogrami. Vabi se na udeležbo z damami.

Ij Nesreča na kolodvoru v Šiški. 32letni sprevodnik železnice Pavel Otič je na kolodvoru v Sp. Šiški padel z vagona, ker mu je spodrsnilo, in priletel z glavo na tir tako nesrečno, da je obležal nezavesten. Kolo je Otiču šlo čez levo nogo in mu jo pri stopalu odtrgalo. Poškodovan si je tudi levo nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Ij Umrl je včeraj g. Artur Mihelcisen, hišni posestnik, v 74 letu starosti. Bil je dolgo vrsto let član ravnateljstva Kranjske hranilnice.

Ij Tujski promet. V mescu maju je došlo v naše mesto 4921 tujecev.

Ij Umrl so v Ljubljani: Neža Frondoni, mestna uboga, 87 let. — Pavla Lapajne, krojačeva hči, 5 mesecev. — Frančiška Rupnik, žena računskega podčastnika, 33 let. — Fran Kovčec, čevljarški pomočnik, 22 let. — Ivan Bramor, delavec, 56 let. — Vera Vojska, hči plesarskega mojstra, 3 leta. — Jurij Peterne, trgovec, 63 let.

Ij Na naslov merodajnih faktorjev! Sedaj, ko še ni nič vročine, pa prihaja iz stoječe vode iz jarkov v Ljubljanični strugi tak vzduh, da je naravnost gnusno. In ako se že pogleda, kake barve se nahajajo po površju teh luž, lahko vsakdo presodi, da to nikakor ne more koristiti zdravju občinstva. Pred kratkim bi se bil neki prisiljenec od te mlakuže kmalu zastropil. Kaj pa bo, kadar nastopi vročina? Vsekakor bi bilo umestno, da se te mlakuže vsaj enkrat na teden poplaknejo, da se ne pojavi kaka epidemija, ki bi vsekakor imela nedogledne posledice.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 6. junija 1914.

Pšenica za oktober 1914	12.87
Pšenica za april 1915	13.04
Rž za oktober	9.50
Oves za oktober	7.88
Koruza za julij 1914	7.62
Koruza za avgust 1914	7.76

Novo otvorjena trgovina s šivalnimi stroji, katere lastnik je Josip Petelin, strokovnjak v tej stroki. Opozorjamo naše cenj. občinstvo, ker Gritznerjevi stroji so priznani najboljši, katerih je že 2½ milijona v rabi; obenem ima v zastopstvu vse specialne stroje za vsako šivalno industrijo. Več današnji inserat.

Bojazen, stiskanje, bledica, suhost, kruljenje v trebuhu in črevesu ter preveliko potenje so prikazni, ki jih povzroči prebavljanje jedil. Ti preveliki občutki, oziroma nepravilne se izboljšajo in zmanjšajo, ako uporabljate naravno »Franc Jožefovo« grenčico, ki prebavo uredi. Profesor Immermann, načelnik baselske med. univ. klinike, piše, da je uporabljal Franc Jožefovo vodo pri zaprtju vsake vrste kot odvajalno sredstvo mnogokrat in vselej s prav dobrim uspehom. Dobi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnah mineralnih vod. 45

V znamenju loterije živimo in vse drvi za glavnim dobitkom. Nekateri dobe, drugi izgube. Zlatih je seveda neprimerno več kot prvih. Komur je za denar vseeno, ta bo ostal pri loteriji, komur pa je njegov denar drag, ta naj čita današnji oglas »Slovenske Straže«, glasom katerega z nakupom dobrih vrednostnih srečk zamore obogateti, na vsak način pa mu je zajamčen za vsako srečko po najmanj en dobiček, trajna vrednost srečk in s tem tedaj varnost za srečke izdanega denarja. Ker so za naročnike srečk določene tudi nagrade in premije, je marsikomu dana prilika, dobiti poleg izbornih vrednostnih srečk tudi še velik ali pa ves del zanje izdane kupnine nazaj. Ponudba je vseskozi poštna in se tedaj sama od sebe priporoča. Ker se prihodnje žrebanje vrši že v prihodnjih dneh, pišite še danes po poštnilo, ki vam ga takoj brezplačno pošlje: Valentin Urbančič, Ljubljana.

V prijetnem kraju na Dolenjskem se vsled starosti

proda posestvo

1872

obstoječe iz njiv, travnikov, gozda, vinograda in veliko sadnega drevja, po jako nizki ceni. Hiša in gospodarsko poslopje so v dobrem stanju.

Natančna pojasnila daje g. Frelih, gostilničar v št. Rupertu, Dolenjsko.

Pletilka na stroj

se priporoča cenjenim damam kakor tudi gospodičam in častiti duhovščini za izdelovanje novih in poplitenih nogavic. Solidna postrežba! 1911 Cene zmerne!

IVANKA OBLAK, Pred škof jo št. 13, III. nad

Za župnišče na deželi se išče

služabnica

stara okrog 30 let, v pomoč kuharici; kmetije in živine ni pri hiši, — torej samo za hišna in vrtna dela. — Zahteva se poštenost in zdravje. — Plača po dogovoru. — Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista pod št. 1907.

Letoviščarjem se oddajo

dve meblovani sobi

s kuhinjo in 3 posamične sobe, istotako meblovane, po ugodni ceni v prijetnem kraju na Dolenjskem. Ponudbe na upravo pod št. 1909.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Potrjim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, mati, sestra, gospa

Frančiška Rupnik

po daljši mučni boleznj previdena s svetimi zakramenti včeraj ob 11. uri dopoldne mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši v nedeljo, dne 7. junija ob 1/2 4. uri iz hiše žalosti Sv. Florijana ul. 34. na pokopališče k sv. Križu.

Blago pokojnico priporočamo v motive in blag spomin.

Ljubljana, dne 6. junija 1914.

F. Rupnik, Fani, Magdalena, soproga. otroci. 1906

Zahvala.

Za premnoge izraze sočutja, izkazanega nam o boleznj in smrti naše iskreno ljubljene, najboljše in nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Marice Kravanja roj. Žitnik

dalje za darovane prekrasne vence in za častno udeležbo pri pogrebu nepozabne rajnice, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znanec svojo najprizirnejšo zahvalo.

Cerknica, 4. junija 1914.

Žalujoci rodbini

Kravanja - Žitnik.

Razglas.

Okrajni odbor in okrajna hranilnica v Kozjem razpisujeta mesto

praktikanta

z letno začetno plačo 1200 K.

Usposobljenostni pogoj: dovršena trgovska akademija ali tej enaka šolska izobrazba.

Prošnje je vložiti do 1. julija t. l. na naslov vč. g. M. Tomažič-a, načelnika okrajnega zastopa v Kozjem.

1904

Advokat dr. Matej Senčar

naznanja otvoritev odvetniške pisarne

v Laškem trgu, Cerkvena ulica

Prodajalna Katol. tiskovn. društva Ljubljana

H. Ničman Kopitarjeva ulica št. 2

uljudno naznanja čast. gg. voditeljem Marijinih družb, da so izšli

novi znaki za mladeniške in moške Mar. družbe

in sicer: Marijina glava po 70 vinarjev, Marija z Jezuškom po 80 vinarjev.

1910

Najstarejša trrdka

juvelov, zlatnine, srebrnine in raznih ur.

Lastna delavnica z elektr. obratom za popravila in nova dela.

Najnižje cene. — Točna postrežba.

Lud. Černe

juvelir in trgovec, Ljubljana, Wolf. ul. 3.

Ob priliki 25 letnega obstoja trrdke so določeni za cenj. odjemalce brezplačni krasni predmeti, ki se razdele 15. jun. t. l. Pri nakupu blaga zahtevajte plačilne listke.

52

Manjše

1869

stanovanje

še odda za avgustov termin. — Vpraša se v ulici Sredina (Prule) št. 14, I. nadstropje.

ODDA se v NAJEM

mala trgovina

z mešanim blagom v Ljubljani. Potrebni kapital 600 do 700 kron. Zelo pripravna za žensko. — Več se izve v Trnovski ulici št. 25.

1753

Hišna

srednje starosti iz poštene hiše, večša šivanja in ročnih del, z dobrimi spričevali, vajena starejših otrok, se sprejme k boljši družini. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravništvo tega lista pod šteč. 1905.

Proda se dobro ohranjen

fotografični aparat

18x24, z vsemi potrebščinami za zelo nizko ceno, ali se zamenja za aparat 10x15. Naslov pove uprava pod šteč. 1908. (Znamka za odgovor.)

Sprejme se

prodajalka

mešane stroke. Nastop ako mogoče s 1. julijem. Nemščine zmožne imajo prednost. Ponudbe na I. delavsko konsumno društvo na Jesenicah, Gorenjsko.

1893

JOSIP STABLER

ANICA GLAVAČ

POROČENA

LJUBLJANA, 6. JUNIJA 1914

1899

Gospodinje in kuharice, ki Vam je mar snažnost stanovanja in kuhinje, zahtevajte pri pečeh in štedilnikih patentirana

kurilna vratica

ki jih izdeluje edino

1871

IVAN MEGLIČ, ključavničar v Ljubljani, Prule šteč. 6.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu tem potom vljudno naznanjam, da otvorim v ponedeljek dne 8. junija v Sp. Šiški št. 33 popolnoma na novo urejeno

podružnico z usnjem

in drugim modnim blagom. Kdor kupi na dan otvoritve blaga za 10 K, dobi zastonj blaga v vrednosti 1 K.

Zahvaljujem se za dosedanje izkazano zaupanje ter prosim, da mi slavno občinstvo ohrani isto tudi v moji novi podružnici.

Veseloščovanjem

Ivan Marchiotti, trgovec z usnjem

Ljubljana, Sv. Petra cesta 30.

1903

Rimske toplice

v Tržiču (Montfalcone).

1685

Sezona od 1. junija do konca septembra.

Na novo prirejene in povečane vroče bromske in klornatrijske toplice. Jednako merna toplota 38° do 40° in naravne glinske kopelji. Analizirane od dvornega svetnika profesorja dr. E. Ludwiga ter od njega in najslavnejših zdravnikov Dunaja, Prage, Grada in Trsta najtopleje priporočene proti boleznim ischias, kroničnemu in hudemu revmatizmu v sklepkih in mišicah, živčnim boleznim vsake vrste, ter kožnim in ženskim boleznim. — Pojasnila daje radevoljno

UPRAVA.

Za trgovino rabim takoj enega

učenca

Deček naj bo iz boljše rodbine, naj ima veselje do trgovine, z višjo šolsko izobrazbo, z dobrimi spričevali.

Josip Verbič, trgovina, Ilir. Bistrica.

1912

Da se prluči slovenščini, išče

1857

nemški abiturient

stanovanje s popolno prehrano v slovenski hiši na Kranjskem ali Štajerskem od 20. jun. do 1. oktobra. Župnišče z ekonomijo in priliko za občečvanje s prebivalstvom ima prednost.

Vprašanja na: Asor 5422, Colovec, poštnoležje.

Postranski

zaslužek

za žene in dekleta brez razlike stanu, s stalnim zajemčeno domačim delom. — Mesečni zaslužek najmanj 80 K. Popolno nova stvar. Vprašanja z znamkami do 60 vin. na: Institut HEISSER, Dunaj VI, Magdalenenstr. 8.

Služkinja

1896

pridna in resna, se takoj sprejme pri slovenski družini (dobro znani). Ponudbe na: Trst, Stadion, poštni predal 88.

Sprejmeta se takoj

1900

dva učenca

močna, poštenih starišev in z dobro šolsko izobrazbo pri Andreju Krošelj, trgovina z mešanim blagom in z deželnimi pridelki, Dobovo, Sp. Štajersko.

Razglas.

Radi popravila župnišča v Starem trgu pri Črnomlju se bodo v nedeljo dne 7. t. m. popoldne ob 4. uri oddajala

tesarska dela.

Vsa ostala dela, kot: zidarska, kleparska, krovska, slikarska in pečarska se pa oddajo dne 14. junija ob 3. uri popoldne.

Skupno so vsa dela proračunjena na 3717 K. Z delom se lahko takoj prične. Načrti in proračun so za vpogled na razpolago vsak dan v župnišču onim, ki nameravajo delo prevzeti.

Pravica oddaje kakor tudi zopetnega razpisa v slučaju potrebe se pridrži.

Župni urad v Starem trgu

dne 2. junija 1914.

Franc Zupančič, župnik.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu in gg. tujcem naznanjam, da sem danes prevzela in odprla na Vrhniki, Nova cesta šteč. 28, dobro znani

hotel „Pri črnem orlu“

v katerem so na razpolago sobe za prenočišča, senčnat vrt in kegljišče, zraven tega je na razpolago javna mostna tehnična. Potrudila se bodem slavno občinstvo in gg. tujce postreči z gorkimi in mrzlimi jedili, izbornim vinom, pivom itd. Priporočujoč se slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk in točno postrežbo bilježim z vsem spoštovanjem

Na Vrhniki, dne 6. junija 1914.

MARIJA POKORN, gostilničarka.

Ponudbeni razpis.

V nedeljo dne 14. junija 1914 ob 4. uri popoldne se bodo oddajala potom zmanjševalne dražbe za

popravo šolskega poslopja v Starem trgu, okraj Črnomelj

Vsi stroški so proračunjeni na okroglo 7000 K brez potrebščin, ki jih dobavi podpisani krajni šolski svet sam.

Oddala se bodo skupno ali posamezno naslednja dela in dobave:

1. naprava betonskih stropov,

2. tesarska dela,

3. kritje strehe,

4. kleparska in ključavničarska dela,

5. pečarska dela,

6. slikarska in pleskarska dela.

Načrti, seznam popravil in troškovnik je na vpogled razpoložen pri predsedniku krajnega šolskega sveta v Starem trgu.

Krajni šolski svet si pridržuje pravico oddati dela drugemu, četudi ne najnižjemu ponudniku. — Pričetek del po sklepu šole, oziroma 1. julija. Delo mora biti dovršeno tekom dveh mesecev.

Krajni šolski svet Stari trg pri Črnomlju,

dne 3. junija 1914.

Franc Zupančič, predsednik.

1902

„Slovenski Straži“ prinese pomoč, Vam morda bogastvo, čitajte!

475.000

kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki velike skupine

5 originalnih vrednostnih srečk 5

kojih 13 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja, 1. in 14. majnika, 1. septembra (dve),

1. februarja, 1. julija, 14. septembra ter

1. marca (dve), 1. avgusta, 2. novembra.

375.000

kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki manjše skupine

3 originalnih vrednostnih srečk 3

kojih 9 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja, 1. in 14. majnika, 14. septembra ter

1. februarja, 1. julija, 2. novembra,

1. avgusta,

Kupnina za veliko skupino vseh 5 srečk se plača v 60 mesecih po 6 K, za manjšo skupino vseh treh srečk pa v 60 mesecih po 4 K.

Vsaka srečka mora najmanj enkrat zadeti! Vsi dobitki se izplačajo v gotovem denarju!

Vse srečke imajo trajno vrednost denarja in igrajo po izplačilu kupnine še dolgo vrsto let brez vsakega nadaljnega vplačevanja, torej zastonj.

Vsak cenjeni naročnik zamore dobiti nagrade in premije ter na ta način kupnino zase naročenih srečk poljubno znižati ali sploh dobiti jih

zastonj.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 1.

1875

Liberalci okrog Zadrugne Zveze v Celju in njih junaški čini.

(S Štajerskega.)

Tako besnih izbruhov še nisimo kmalu kje čitali kakor zadnje dni v dopisih »Slovenskega Naroda«, v katerih napadajo Celjani poslanca dr. Verstovška. Takoj smo si mislili, da ti ljudje ne radi kake krivice, temveč ker so dobili primerno plačilo kakor je zaslužijo, imenujejo dr. Verstovška Šviho, izdajalca, lumpa, falota, izpridenega človeka, pozivajo liberalce na boj kot proti njemu, češ da je sramota za Slovence, če se z njim občujejo itd. Osvetlilmo nekoliko to reč!

Znano je, koliko se trudi dr. Verstovšek, da bi rešil kmete šoštanjkega okraja, da bi ne trpeli vsled poloma posojilnice. Njegova neizpodbitna zasluga je, da je država dala v namen sanacije 200.000 K. Že pri početku cele akcije je prišel dr. Verstovšek v nasprotje z liberalno »Zadrugno zvezo« v Celju, ker je vedno zagovarjal stališče, da mora odsek sanirati šoštanjko posojilnico, ne pa liberalne »Zadrugne zveze« v Celju. Ker je hotela celjska »Zadrugna zveza« nanovo obremeniti kmete - deležnike, je dr. Verstovšek kot pooblaščenec deležnikov to prepeljal, zlasti ker so izkazali v bilanci že po izplačani državni subvenciji zopet izgube nad 70.000 kron. Ker ni pustil dr. Verstovšek, da bi si bili z odobreno bilanco kmetje zadržali sami vratu, so ga začeli celjski mazači v liberalnih listih, še celo v strokovnem listu »Zadruga« grdo napadati. Ker je poslanec videl, da s temi ljudmi ni mogoče resno reševati tako velevažnih vprašanj, je kot pooblaščenec kmetov, kot poslanec okrožja in kot ud sanacijskega odseka podal ministrstvu obširno poročilo o stanju cele sanacijske akcije. V poročilu je navajal z dokazi, kako so falzificirane bilance, kako je izrabljala celjska »Zveza« posojilnico, katera je v najkritičnejšem času morala plačevati do 7 odstotkov obresti in razne velike stroške, nadalje da je obstoj Posojilnice nemogoč, ker je »Zveza« iztirjala vsa posojila, da so bili člani nadzorstva in načelstva prevarani vsled lepo sestavljenih bilanc, da je torej »Zadrugna zveza« v Celju sokriva šoštanjkega poloma in mora ona v prvi vrsti skrbeti za pokritje, kakor je tudi obljubila, ne pa nedolžni kmetje. Predlagal je v spomenici, da podeli vlada podporo, ki je namenjena vsako leto »Zadrugni zvezi« v Celju, v sanacijske namene, da se pokrijejo na ta način še obstoječe izgube.

Radi tega predloga liberalni Celjani kar besnijo, češ da jim dr. Verstovšek izpodjeda državno podporo. To so pač čudni ljudje! Svojih pajdašev okrog »Glavne« v Ljubljani še niso nikdar psovali z izdajalci, dasiravno je znano, da izgubi »Zadruga« v Celju do 150.000 kron. Tam so tihi, a tukaj, ko bi morali šteti malenkost za slovenske kmete, pa kar besnijo, če že stavi poslanec predlog, da bi se na ta način lahko izvršila sanacija. Hudujejo se pa še zaradi neke točke v spomenici. Vsled osebnih napadov v »Zadrugi« je dr. Verstovšek opozoril na netaktnost Stieblerjevega postopanja in posebno poudarjal, da temu revizorju ni za gospodarsko delo, temveč le za politično izrabljanje slovenskih zadrugnikov. Da bi potrdil to dejstvo, je v spomenici navedel »Slov. Narod« od dne 24. februarja 1914, v katerem liberalci sami pišejo, da so Stieblerjevi gospodarski shodi dobro sredstvo za boj proti klerikalizmu in nemštvu. Spomenica citira le liberalno glasilo. Seveda kričijo sedaj Celjani v javnosti, da je ost tega stavka obrnjena proti nemštvu in je to izrabljala dr. Verstovšek v vlogi, samo da bi jih začrnil, toda dobro vemo, da so delovali Celjani vedno le proti »klerikalcem«. Zato je to razburjenje umetno. Zakaj Stiebler ne objavi cele spomenice? Mislimo, da bi bila taka objava edina rešitev za Celjsko Zadrugno zvezo. Toliko za danes!

Celjski liberalci se motijo, če mislijo, da bodejo pristaši S. K. Z. vedno mirno prenašali njih grde napade; varali so se enkrat in se še bodejo večkrat. Proti brezobzirnim ljudem ni nikdar na mestu obzirnost!

Novi obširni vojni red s koledarjem je ravnokar izšel. Cena broš. 10 h, eleg. v platno vez. 30 h. — To je najboljše slovenski vojni red, ki obsega vse slov. in s temi zvezane železniške proge ter bo gotovo vsakomur izvrstno služil. Poleg koledarja je voznemu redu priležan tudi prazen papir za notice. Vozni red je urejen kot praktična vsem potrebam odgovarjajoča žepna knjižica, katere bo vsakdo vesel. Založništvo je na tem, da se vojni red razširi, zato mu je določilo tako minimal-

no ceno, ki dobavne cene ne more nikdar kriti. Dobi se v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani**.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog. Cena 3 K, eleg. vez. 4 K se je v kratkem času, odkar je izšla, že zelo razširila in priljubila vseh krogih. O tem pričajo najjasnejše priznanja, ki dohajajo založništvu glede te knjige dan za dnem. Knjiga je v resnici izredno praktična in porabna za vse prilike. Politične, vojaške, finančne, sodne in obilno drugih vlog, ki so v knjigi lepo razdeljene po strokah, so tako izbrane, da so skoro vedno porabljive take kot so, ali pa zahtevajo prav neznatne izpremembe. Ta koristna in vsakemu potrebna knjiga se dobi v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani**.

Prvoobhajancem za darilo:

Kržič, Vzorniki prvega svetega obhajila. Cena 1 K, v platnu vez. 1 K 60 h. — Prvoobhajanci bodo s pomočjo te knjige spoznavali svoje vzornike, ki so si do smrti ohranili čednost in pobožnost, kot so jo imeli v srcu na dan prvega sv. obhajila. Knjiga bo otroke podpirala in krepila v nadaljnjem bogoljubnem življenju.

Zgledi bogoljubnih otrok, iz vseh časov krščanstva. Zbirka obsega tri zvezke, izmed katerih stane vsak broš. 60 h, vez. 1 K. — Zbirka podaja premnogo za našo dečo spodbudnih zgledov v sliki in besedi. Zgledi so pisani v obliki mičnih povestic in se bodo otroku tako globoko vtisnili v dušo, da bo tudi v poznejšem življenju našel v njih in v resnicah, ki se bodo z njimi vtisnile v srce, trdno oporo. Ker obsega vsak zvezek te zbirke nad 150 strani, je cena izredno nizka.

Spominek prvega svetega obhajila. Šest zlatih sredstev stanovitnosti na poti v nebesa za krščansko mladino. Cena 12 h. Zlate resnice, ki jih našteva ta knjiga, bi moral spoznati vsak prvoobhajalec.

Navedene knjige so velike in važne vzgojne vrednosti ter radi nizke cene pristopne vsem slojem. Dobe se in naročajo v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Krapinske Toplice

1898

Razpis.

Za zgradbo

železobetonskega mostu čez Ljubljanico na Selu pri Ljubljani
in
za zvezno cesto Selo-Štepanjavo

na 56.200 K oziroma 19.400 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo posameznih enotnih cen proračuna naj se predlože ločeno za most in cesto

do 22. junija t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzetje gradbe mostu čez Ljubljanico na Selu, oziroma zvezne ceste Selo-Štepanjavo.«

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik gradbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni, zlasti v komunalnih zadolžnicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah, kjer se dobe proti plačilu 11 K 50 h.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 3. junija 1914.

Krojaškega pomočnika

za boljše delo sprejme takoj **JANEZ ŠTU-1849 PICA**, krojaški mojster, Dob pri Domžalah.

Slovenski zavod. 1124

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru za notranje in živčne bolezni. Celo leto odprto. — Zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Čeh

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. potrežba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnimi pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

Gzvrsten dalmatinec

Opolo, močan, liter K — 88, rdeči samotok liter K — 92, beli samotok, najfin., K 1—. Naročite z dopisnico vse vrste a liter z dostavo in steklenicami K 3—. 1839

M. ŽERJAV, LJUBLJANA, Strelška ulica 32.

Učenec

se sprejme za trgovino z mešanim blagom, kateri bi imel veselje in primerno šolsko izobrazbo. Kje, pove uprava »Slovenca« pod številko 1885. (Znamka za odgovor!)

Naprodaj je v jako prometnem kraju na Gorenjskem

enonadstropna hiša.

V hiši se nahajajo že 60 let sledeča podjetja: pekarija, trgovina z mešanim blagom, trafika, žganje-toč in gostilna. Naslov se izve pri upravnstvu »Slovenca« pod št. 1761. (Znamka za odgovor.) 1761

Orožje in kolesa

na obroke. — Posamni deli najceneje. Ilustrovani ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih strojev Opočno ob drz. žol. 2124, Češko. 3347

Stanovanje

se išče za zakonski par brez otrok v najem do smrti. Eno sobo, kuhinjo, malo vrta, blizu železniške postaje in farne cerkve. Ponudbe se prosijo poslati na upravnštvo »Slovenca« pod: št. 1880, Ljubljana.

Kupiti se želi majhen, lep

KONJ-PONY

Ponudbe z navedbo starosti, barve, visokosti in cene naj se pošljejo na vilo Alta Konstantinescu, Opatija. 1863

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJ ŠTOR, Ljubljana
Prešernova ulica št. 5.

Goišerski čevlji za turiste,
higijenični čevlji za otroke.

Cena: 12.50

2938 (52)

Cena: 16.50

Preselitev trgovine.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam da sem preselil

trgovino s pletarskimi izdelki

iz Florijanske ulice št. 22 na Stari trg št. 28.

Obenem tudi naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstne košarice za cvetice (ročno delo), potovalne kovčge, sobno in vrtno pleteno pohištvo itd.

Sprejemam vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila točno in po nizki ceni.

Franč Janež, pletarski mojster
Ljubljana, Stari trg 28.

1843

Hotel „Krištof“ v Kamniku

dve minuti od kolodvora, z lepimi restavracijskimi prostori, lep senčnat vr, sobe za tuje z električno razsvetljavo. Dobra kuhinja in naravna vina iz najboljših gor. Domači voznik pri vsakem vlaku na razpolago.

1824

Za obilen obisk se p. n. občinstvu najviljudneje priporoča

Martin in Filipina Lubej, hotelirja.

Na izbiro pošilja tudi na deželo krasne
BLUZE krila, kostume, domače ob-
leke, moderci, perilo in
vsako modno blago.
Zelo solidna
M. Krištofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna h.s.a.
Neprekosljiva v 3730
otročkih oblekah in krstni opravi.

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja
po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Restavracija

v zdravilišču
„Kamnik“

Izborna dunajska kuhinja
Izvrstna naravna vina — Vedno sveže
pivo — Cene zmerno — Priporočila se

Viktor Zeilner, restavrator

1818

Za večje podjetje se išče

starejša ženska oseba,

ki je vajena oskrbovanju perila. Prednost pa
imajo one, ki so že bile pri takem poslu ali
kot oskrbnice perila ali pa vsaj kot sobarice.
Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Slo-
venca“ pod št. 1887.

Nadležne kocine
na obrazu in na rokah odstranjuje v
petih minutah
odstranjevalec kocin
dr. H. Rixa
sajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Skatija za K 4 — za-
dostuje. Razpošilja na vse strani
Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 K.
Zaloge v Ljubljani: Lekarne „pri zlatem Jelenu“, par-
fumerija A. Kaučič in drogerija „Adrija“.

Najboljše ogrske salame,

fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klo-
base, prekajeno meso, slanino s papri-
ko, najboljši pristni emendolski sir ter
sladko čajno surovo maslo priporoča
trdka J. BUZZOLINI, Ljubljana,
Stritarjeva ulica.

Vsakdanje pošiljate od najmanjše do naj-
večje množine po najnižji ceni. 2587

Varstveno zavarovano!
Par 8 K.
50.000 parov
komisnih čevljev
primernih tudi za nujne dela, ki so mi vsled zakasnele pošil-
jave ostali, prodajam in razpošiljam za lastno ceno K 8 —
par. Ti čevlji so iz najboljšega surovega usnja z močno pod-
kovanimi podplat, s podkovinami na petah in jermenici. Čevlji
so posebno priporočljivi za alpske čezle. Pri naročilu zado-
stuje mera v centimetri ali številka. Zamenjava dovoljena. Raz-
pošilja po povzetju kračanske razpošiljalnice čevljev
FRANC HUMANN, Dunaj II., Aloisgasse 310 K.
Od c. kr. trgovskega sodišča protokoliрана trdka.

V prijaznem kraju Notranjske, poleg
župne cerkve, ob južni železnici, se zaradi
boleznih prodaja iz proste roke

trgovina

s hišo in posestvom pod zelo ugodnimi
pogoji. Ponudbe na upravništvo tega lista
pod št. 1779.

Naznanilo.
Slavnemu občinstvu se vljudo
naznanja, da je v hotelu „Trainik“
(Sv. Petra cesta v Ljubljani) otvor-
jena nova, lepa 1867

KAVARNA

z najboljšimi pijačami, igrami i. t. d.

Za obilen obisk se priporočata

Leop. in Alojzija Tratnik

Žvepleno zdravilišče

Varaždinske toplice (Hrvaško)

Železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja. Nov zdraviliški hotel z elekt. razsvetljavo.
staroznana radioaktivna žveplena kopel 58 °C, priporočljiva za
Irganje, revmo, ishijo itd. Pirna odraščišča za bolezni v vratu, krblju, prsnih, jetnih,
želodcu in v črevesih. Električna masaža, blatne, ogljene kisline,
solne kopeli in zdravljenje z vročim zrakom. Odprto celo leto. Moderni komfort. Novi
hoteli. Krasna okolica. Vojaška godba. Prospekti zastoj od zdraviliškega ravnateljstva. —
Zdraviliški zdravnik dr. I. Lochert.

POZOR!

Vile, stanovanjske hiše, stav-
bene parcele v mestu kot v
okolici se pod jako ugodnimi
pogoji prodajo.

Posredovalnica za nakup in prodajo
Valentin Accetto,
Ljubljana, Trnovski pristan št. 14. 1487

Na najvišje povelje Njegovega ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva.

30. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta državna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem
znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša:

1808

200.000 kron

Srečkanje se vrši javno na Dunaju dne 2. julija 1914. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v
loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železničnih uradih, v me-
njalnicah itd.; Igralni načrti za kupce srečk zastoj. — Srečke se dopošljejo poštne prosto.

Od c. kr. generalnega ravnateljstva za državne srečke (oddelek za dobrodelne loterije).

Kneza Auersperga
radioaktivno
kopališče

Toplice na Kranjskem

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Aktratov vrelc 38°C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne
vode na dan. Velika kopališča, posebne in močv. rne kopeli. Elektroterapija, masaža, s komfortom
opremljene sobe, izvrstne restavracije. — Indikacije: revmatizem, protin, nevralgija (ishias),
nevralenija, histeria, ženske bolezni itd. Prospekte daje kopališko ravnateljstvo Sezona od
1. maja do 1. oktobra. 2188

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

K 85 — mesto K 125 —

razpošiljam 500 novih »TORPEDO«-koles na prosti tek,
za reklamo elegantne izvršitve, s svežo pnevmatiko in
triletnim jamstvom. Isti z gorsko pnevmatiko K 90 —. Novi plašči
K 4 —, 5 —, 6 —. Zračne cevi K 250, 3 —, 350. Popravila, emaj-
liranje, ponikljanje in vsi deli po tovarniški ceni. — Če se skil-
cuje na »Slovenca« 5% popusta na moje nizke cene v ceniku.
Tovarniška zaloga:

A. WEISSBERG, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/III.

Ceniki zastoj. Dopisuje se slovensko. Kupčija na obroke izključena.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Fapelna spalna
soba, orehov ali
hrastov les

350 K

Jamči se za 50-
ludno delo.

Cene
konkurenčne.

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Kongresni trg 15. (Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica KLAVIRJEV IN HARMONIJEV

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega
glasbenega orodja, strun in muzikalij.

EDINI ZALOŽNIK dvornih
in komornih tvornic: BE-
senderfer, Hüzl & Heitzmann, Fürster, Ehrbar, Ge-
brüder Stengl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss,
Hofmann in Hofberg (amerik. harmonij). 1033

Obroki od K 15. — naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih
barvah. Oglejte si klavirje z angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna po-
stavna obvezna garancija. Najemna najnižja. Zamenjava najugodnejša. Uga-
ševanje ter popravila strokovno in ceno. Ker imam zgoraj navedene prve fa-
brikate izključno le jaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsifi-
katov in navidezno »pofelna« pri kričalcih, ki se drznejo govoriti o »dobrem
blagu«, dasi nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalet strelo-
vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščato opeko, lesno-ce-
mentno in strešno opeko.Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Projacuni brezplačno in poštne prosto. 20

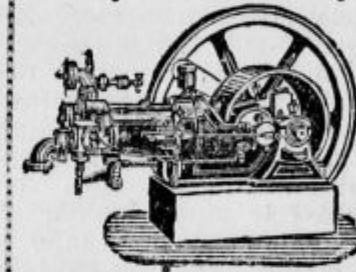
Priporočamo hitre

159

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmrl nasl. Katinka
Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.
Izborna blago. Točna postrežba. Zahte-
vajte drože v prid »Slovenske Straže«.

Motorji na surovo olje in petrolin

ležeči in stoječi
od 1—100 HP., ka-
kor tudi lokomo-
bile od 3—20 HP.
Na tisoče motor-
jev v obratu. —
Nikake finančne
kontrola. Pro-
vostne reference.
Ceni nabav. stro-
ški. Ugodni pla-
čilni pogoji. —
Obsejna gara-
cija.

I. Warchalowski, Dunaj III. Paulusgasse 3.
Ceniki in ogled inženirja zastoj. 1480

1148

Modne

1914 Cefire in ripse 1914

z elegantnimi svilenimi efekti, atlas, batiste, lanen,
in bombaž. konafase, rjuhe, platno, damaste,
žepne robe, brisače, modrotisk, inlete, kotenine,
blago za dame in gospode, blago za modroce in
druge tkanine razpošilja slovita krščanska trdka
Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45, v Bistrem
pri Novemestu ob Met., Češka.

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto.
Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — 18 m. ostankov
cefirja, prve vrste, močn. za srajce in bluze, razdelj.
po 3 metre za 10 K nefranko, ali 36 metrov za 20 K
franko. — 40 m ostankov cefirja, kanafasa, delena itd.
lepo sortirano, prve vrste za 20 K, najfin. vrste za
25 K franko po povzetju.

To morate brati! Najboljši dokaz moje so-
lidne trdke: Naročeno blago prejela, hvala za uslu-
go. Ob priliki bom zopet naročila, ker vidim, da dobro
postrežete. Spoštovanjem Franica Knap, naduč-
teljeva soprega, Vrabče. — V letu 1914 nad 500
takih priznalic od Slovencev! Dopisuje se slovensko.

Opreme za neveste

od K 150 — do K 800 —.

Naročajte edinole od

Prve gorenjske razpošiljalne

IVAN SAVNIK, Kranj 152.

Največja zaloga manufakturnega

in galanterijskega blaga.

Zahtevajte vzorce blaga!

Meseca avgusta izide bogato

1827 ilustriran cenik.

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1914.

Kupon 3/10 metr. dolg, za

kompletno moško obleko

(sukno, blaz, telov-
nik) zadostno, stane le

1 kupon 7 kron

1 kupon 10 kron

1 kupon 15 kron

1 kupon 17 kron

1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20 —, kakor

tudi blago za povračilo, turistične obleke, svileni

kamgarni in blago za damske obleke, pošilja po

tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna

Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorci zastoj in franko.

Vred direktnega naročila blaga pri trdki Siegel-
Imhof: iz tovarne imajo zasebniki mnogo pred-
nosti, vlad velikega blagovnega prometa vedno
največja izbira povsem svežega blaga. Stalne,
najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrš-
niskokone, natančno po vzoru. 457

Skrb za rekrute in vojake.

Vedno številnejši izgredi in samoumori v vojaških vrstah so dali v zadnjem času priliko nekaterim vojaškim poveljstvom spoznati, da sta v armadi močno omajana dva glavna stebra njene moči, namreč verski čut in strah božji, ki jih vojaški službovnik (§§ 2. in 3.) označuje kot podlago pravega življenja, izpodbudo k zvestemu izpolnjevanju dolžnosti in visoko pomenljivosti za ohranitev čuta dolžnosti, zvestobe in zanesljivosti v službi. Razni kvarni in za notranjo moč armade sumljivi pojavi, kakor n. pr. dogodek, ki je povzročil razpust 6. stotnije 17. pešpolka v Celovcu, ali pogosti poizkušani in izvršeni samoumori vojakov, silijo vojaške oblasti, da posegajo v svrhu okrepitve moralne in discipline k tistim sredstvom, ki so edino sposobna dati armadi notranjo silo in pravega duha, ki pa so se žal predolgo in preveč zanemarjala — zatekajo se namreč po pomoč k nadnaravnim, verskim virom moči in zdravja duha.

»Slovenec« je zadnji čas zabilježil dva taka vesela pojavi; namreč odlok poveljstva 2. kora (Dunaj), ki opozarja na preizkušeno vrednost besede božje ter zahteva od podrejenih oblasti, da olajšujejo vojakom obiskovanje službe božje — potem pa okrožnico polkovnega poveljstva domačega pešpolka št. 17. na naše župne urade, v kateri polkovnik prosi vse č. župnijske urade za krepko podporo, da se moštvo privede k zmernosti in pijači. Okrožnica pravi med drugim, da bo: poučevanje pri nedeljskih pridigah gotovo imelo zaželjen uspeh. Na ta način se ne podpira samo vojaška vzgoja in disciplina, ampak se tudi vcepi vojaku one lastnosti v dušo in telo, da postane, ko zapusti službo, zvest in dober državljani.

To spoznanje vojaške oblasti pomeni ne samo za armado in državo, temveč tudi za nas Slovence važen korak naprej v stremljenju za samoohranitev in v krščansko prosveto. Nam, ki smo po številu in premoženju tako šibki in ki neprestano živimo v boju na življenje in smrt z našimi narodnimi nasprotniki, se ne bi smeli izgubiti noben mož, ne fizično ne moralno. In vendar trpijo leto za letom ne samo vsled izseljevanja, ampak tudi vsled vojaške dolžnosti neprecenljivo škodo na narodnem telesu, ne toliko materialno, kakor bolj moralno. »Naš kmečki mladenič zapusti svojo rojstno hišo poln zaupanja v Boga s prisrčno molitvijo, da bi se zopet srečno povrnil. Povrnejo se tudi sicer večidel vsi, ali mnogi in mnogi na veliko žalost Cerkve, staršev in slovenskega ljudstva, brez vere in brez narodne zavesti« — je dejal superior gosp. Kokolj, poročevalec o skrbi za vojake in rekrute na lanskem kat. shodu. Slične konstatacije smo čitali zadnji čas v »Vzajemnosti« (o pripravi mladeničev na vojaška leta — J. Hafner) in v »Mladosti« (slov. fantom-nabornikom — J. Hafner).

Zato je zdaj, ko so merodajne vojaške oblasti začele izprevideti, kolikšnega pomena za moč vojske je dobro ohranjen verski in moralni čut moštva, primeren čas, da se s podvojeno močjo v zmislu sklepov kat. shoda nadaljuje delo za rekrute in vojake, ki se je že lani ponekod pričelo (Sv. Jošt, Velike Lašče, Šmartno pri Ljuti itd.) in ki mu je namen: ohraniti našo mladino čisto, dobro, pravno neomadeževano, da ostane vsak naš mladenič dober vojak, mož, značaj, zvest sin svojega naroda in dinastije. (Kokolj). Upati je, da bodo vojaška poveljstva dovolila tudi primeren vpliv na vojaštvo v vojašnicah v tem zmislu in da bodo organizatorjem rekrutov pomagali radevolje vsi merodajni faktorji, zlasti zdravniki in preč. duhovščina, ki ima že tozadevna navodila od kn.-šk. ordinariata. Naj bi ne bilo letos nobenega večjega krajevnega centra, kjer ne bi priredili poklicani narodni delavci pripravljalega tečaja oziroma duhovnih vaj za rekrute, da se čimprej začne uspešno sistematično celjenje te, še odprte rane na narodnem telesu. Manjka sicer še izkušnje in potrebnih domačih pripomočkov v tem oziru, pa dobra volja in narodno čuteče srce si bo že znalo pomagati, dokler si ne utremo tudi na tem polju svoje poti in si ustvarimo zlasti potrebne literature. Sicer pa najbrž prav v kratkem — na iniciativo prevz. g. knezoškofa dr. Jegliča — izide v žepni obliki priročen vademecum za vojake, obsegajoč stanovski pouk in molitvenik, ki bo, ako je primerno sestavljen, služil ne samo vojakom, ampak tudi organizatorjem kot podlaga in armarij za rekrutskie tečaje. Zeleti bi pa bilo seveda tudi primerne brošure, ki bi vsebovala nekaj načrtov rekrutskih tečajev in skice primernih govorov, da se omogoči

realizacija tečajev tudi takim pokrajinam, ki nimajo domačih v to sposobnih organizatorjev.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati hišnega zdravnika. 624

SUKNA

= Prokop Skorkovský & sin =
ŠUMPOLEC (Češko)
Velika izbira. — Vzorci na zahtevo franco. Na željo pošljemo tudi takoj izdelati gospodsko obleke.

NESTLÉ JEVA
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse. 5k

„Slovenski Straži“

so darovali: Podružnica v Mariboru 60 K. — Ant. Pipan, Brje, 40 h. — Fr. Pivk, Sv. Duh pri Škofji Loki, 2 K. — Nabrano po g. Al. Cotič, c. kr. orož. postajevoj. Pulj, 1 K 40 h. — Po g. Iv. Silvester, nadučit., Boh. Bistrica, daroval zastopnik neke trdnice z geslom: »Da bodo firme priporočene, denar sem, drugače reklame nobene!« 2 K. — Mohorjani v Dolu pri Hrastniku 24 K 3 h. — Po podružnici »Slov. Straže« v Škofji Loki dar Mohorjanov Škofja Loka 20 K 2 h. — Jos. Večaj, kurat, Banjšice, 1 K. — Jernej Hafner, kaplan, Vel. Lašče, nabrano pri pogrebu v Robu, 6 K. — Mat. Fortunat, Kozaršče, 2 K. — Hranilnica in posojilnica v Škofji Loki, 20 K. — Podružnica v Škofji Loki 30 K 98 h. — Podružnica v Zgor. Siskri pri Ljubljani 50 K. — Val. Kraut, dekan, Trbiž, 5 K. — Fr. Jakopina Bevk, p. Trbovlje, 3 K. — Jakob Dernač, Antič pri Brezicah, 1 K. — Vinko Pečnik, Ruta, p. Smihel, Kor., 4 K. — Frančiška Sedmak, Ljubljana, 2 K. — Po podružnici v Konjicah, nabrano na gostiji g. Frana Rak v Konjicah, 5 K. — Janez Pegam, žel. čuvaj, Hudajužna, 1 K. — Josip Očepek, župnik, Ovišje, p. Podnart, 2 K. — Iz nabiralnika v hotelu »Balkane«, Kranjska gora, po g. Fr. Lavtizar, 5 K. — Jos. Jamnik, župnik, Seč pri Kamniku, 4 K 10 h. — Podružnica na Ježici, 36 K 52 h. — Josef Višnar, Dunaj, 2 K. — Andrej Makovec, Sv. Vid — Rudolfovo, 4 K 10 h. — Nabrano na gostiji Filipa in Marice Meško v Sejanah, p. Sv. Tomaž pri Ormožu, 7 K 5 h. — Fran. Kríželj, Podkraj, 1 K. — Fr. Kogelnik, posestnik, Podkranec, 5 K. — Katol. slov. izobraž. društvo »Orlovce«, Straža pri Cerknem, 3 K. — Fr. Jurij, Podgorje v Rožu, 4 K. — Nabrala gospa Alojzija Izlakar v Idriji na svatbi Antona Samsa, dež. daccarja v Idriji, 2 K 52 h. — Po č. g. Franc Polak, kapl. v Hočah pri Mariboru, iz nabiralnika g. Frana Lebe, 5 K. — Podružnica v Brezicah iz nabiralnika 3 K 38 h. — Podružnica v Mariboru 80 K. — Podružnica v Brezicah 20 K 20 h. — Andrej Šturman, Mačkolje pri Trstu, 1 K. — Anton Smrtnik, Besnica, p. Vrhnika, 3 K. — Ivan Habič, Vrhnika, 5 K. — Zupanstvo Ježica 20 K. — Po č. g. Frau Polak, kapl. v Hočah pri Mariboru, iz nabiralnika g. J. Sel v Cirkovcah, 1 K 38 h. — Jakob Dernač, Antič pri Brezicah, 1 K. — Na svatbi g. Franceta Bašelj, Otalež, p. Cerkno, 12 K. — Anton Krusič, Batuje, 1 K. — Zupanstvo v Cerknici 20 K. — Darovali župani, zbrani pri Sv. Antonu 24. maja 1914; na predlog gosp. Fr. Vertič, župana v Sp. Pončiču, 6 K 10 h. — Po č. g. Janku Baznik, kapl. Sv. Barbara v Halozah, iz nabiralnika, 4 K 71 h. — Val. Oblak, župnik, Kropa, 1 K. — Nabrano na dekanijski konferenci v Prevorjah po č. g. Marku Škofič, kaplana, 13 K. — Hranilnica in posojilnica v Velikovecu v spomin na 500let. ustolič. 50 K. — Podružnica »Slov. Straže« v Kozjem 32 K. — Ana Hochkofler, Rekarjavas, 2 K. — Nabrano na gostiji vrlega ženina g. Fr. Fuchs in neveste Marije Hojnik 9 K 40 h. — Fran. Toplak, kapl., Središče, Staj., 10 K. — Ivan Glastovec, Donavice, 2 K. — Franc Jankovič, Donavice, 2 K. — Po gđ. Mariji Jurjevčič, učiteljici v Ligojni, prebitekt veselice v Ligojni pri Vrhniki 21. maja 1914, 70 K. — Ed. Janžek, župnik v p. Sv. Marijeta pri Rim. toplicah, Staj., 3 K. — Štefan Bevetak, Poljane, Prim., 3 K. — Katarina Komel, Grčica, p. Gorica, Prim., 2 K. — Gospodarsko bralno društvo Bukovo, Prim., 10 K. — Katol. slov. izobraž. društvo Dobrlavas, Kor., iz nabiralnika, 14 K 95 h. — Iz nabiralnika pri Ant. Težaku, gostilni, Ljubljana, 1 K 85 h. — Pavel Cvenkel, Ljubljana, 5 K. — Podružnica na Ježici 36 K 52 h. — Telovadni odsek Orel, Ježica (članarina) 10 K. — Avg. Jager, župnik, Galicija pri Celju, mesto venca na grob pokojnega dekana dr. Iv. Mlakarja 5 K. — Iv. Kodrič, kurat, Trenta, 1 K 10 h. — Iz nabiralnika Slov. katol. izobraž. društva pri Sv. Andrežu v Slov. goricah, ob priliki veselice dne 17. maja, 3 K 12 h. — Po Tereziji Diminger, kuharici, St. Janž v Rožu, nabrano na ženitini J. Cinkovca na Rutah, 7 K 30 h. — Ciril Dolenc, ravnatelj pri silne delavnice, Ljubljana, 5 K. — Ivana Majec, Ljubljana, 1 K. — J. Gasperin, župnik v pok., Ljubljana, 10 K. — Stefan Komel, c. kr. cestar, Ravnica, 2 K. — Josip Pegic, uradnik, Gorica, 1 K. — Bogoslovci v Gorici mesto venca na grob pokojnemu tovarišu 16 K. — Podružnica Vipava 30 K. — Podružnica Dobrna 2 K. — Nabrano na gostiji Rihter Jožef — Dolinšek Alojzija, Dobrna, 8 K 46 h. — Peruzzi Kajetan, Možica, 1 K. — Katarina Sterbenc, Rodine, 1 K.

— Jan. Elmer, župnik, Vovbre pri Velikovecu, 2000 vinarjev, ker se ni mogel udeležiti slovenskega tabora v Smihelu. — Dr. J. Jerše, Ljubljana, 10 K. — Nabrano v veselji družbi pri Mežnarju v Javorju 15. maja 1914 po gosp. Rud. Stane, Crna, 4 K 60 h. — Fr. Podkraj, 2 K. — Po g. dr. Iv. Česniku nabrano o priliki pomladanskega izleta briskega okrožja Orlov v Kozani 25 K. — Po č. g. Fr. Kozelj, župn., Loče, ob godovanju Komparjevem pri dražbi žepnega roba, 3 K. — Andrej Schmunik, St. Danijel, Kor., 1 K. — Dr. Fr. Cukala, župnik, Podkloster, 3 K. — Fran. Senk, župnik, St. Peter pri Grabstanju, 10 K. — Bor Bornež, Celovec, 5 K, pod naslovom:

Kronska petstotaka dva
»Straža« sta šele došla;
kde pa drugi le tle,
kdaj se mošnja njim odpre?

Da imam ga — rad, oh rad
jaz odprl bi svoj zaklad,
»Straža« vložil na oltar
veleknežji kronske dar.

Toda vbornež borov le
petsto komaj zmagam še,
rad jih »Straža« podarim,
kneže jubilej častim.

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobor.
čistil. sred.
stvo
Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

SINGER

šivalni stroji so
neprekinljivi v
trajnosti in za
vsestransko
uporabo

SINGER

šivalne stroje
dobite le v
naših prodajal-
nah z „S“
izveskom

SINGER K= delniška družba
šivalnih strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Kranj, Glavni trg št. 119. --

Novomesto, Glavni trg št. 45.

Kočevje, Glavni trg št. 79.

CYCLES
KINTA
KCL

so splošno priljubljeni
ker so nedosežni v teku
in trpežnosti.

Blagovolite si jih
ogledati ali zahtev-
vajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.

špecialna trgovina s kolesi, avtomobili,
motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža
Ljubljana

Dunajska cesta št. 9-12.

2 x 2 = 5

to ni bilo in ne bode. Resnica pa je, ako bobovi kavi mojo izvrstno žitno kavo prinesite, dobite krasen, izvanredno fini zajutrek in ravno za polovico ceneji, kajti moja najfinjša žitna kava stane 5 kg samo K 350 v lepi vrečki vsake poštnine prosto in vrhu tega dobite v dar še dve lepi, prav koristni darili. Ako niste z mojo žitno kavo zadovoljni, povrnem denar. Naročite si takoj, a le pri

K. Tišler Schönfeld pri Bečovu (Češko). 1186

Mostne,
živinske in druge
tehtnice

se dobijo najceneje in
najsolidnejše pri do-
mači trdnosti

Ivan Rebek

stavbno in umetno ključavničarstvo v
Celju. — Ceniki na razpolago, brezplačno
in franko.

Hiša na prodaj.

Iz proste roke se prodaja prostorna pritrčena hiša z več sobami, z vrtno za zelenjavo in nekaj sadnega drevja, nekoliko odstranjena od glavne ceste, solnčna lega, posebno pripravna za kakega upokojenca ali obrtnika.

Več pove lastnik Franc Peršin, št. Vid nad Ljubljano. 1740

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri trdnosti J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Te-
rezije c. 13-18. Zaloga pohištva in tapetniš-
kega blaga. 767

SIR

dobro vlečan, polnomasten po K 160
1751 polmasten po K 140

ima v zalogi:

Mlekarska in sirarska zadruga v Logatcu.

Automatična past za podgane

E 4 — za miši K 340.
ujame brez nadzorstva
do 40 komadov v eni
noči, ne zapuste nika-
kega duha in se zopet
same nastavijo. Past za ščurke »Eclipse«, ujame na
tisoče ščurkov v eni noči, a K 240.
Povsod najboljši uspehi. Razpošilja po povzetju
J. Schüller, Dunaj III., Krieglberg. 6 II.
1183 Mnogo pohvalnih in priznanih pism.

Toni Jager
Ljubljana,

Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija najno-
vejših vzorcev za ve-
zene obleke in bluze.

SANATORIJ KOPALIŠČE TOPOLŠICA

„BISER JUŽNE STAJERSKE.“
Specialiteta: Zdravljenje po Lahmannu, to-
plice ogljikove kisline (KOP), ogromne zdravilne
kopeli, zdravljenje proti debelosti in su-
hosti. — Zdravnik vodja: dr. Victor Hecht.

1455

Moške obleke

fino izdelane v veliki izbiri od kron 16— do kron 60—

„Pri škofu“

Ljubljana, Pred škofijo št. 3 (zraven škofije).

Genik na zahtevo brezplačno.

„ANKER“

družba za življenjsko in rentno zavarovanje na Dunaju
generalni zastop v Gradcu, Herrengasse 18, in glavni zastop za Kranjsko Leop. Grünfeld in Fran Aumann v Ljubljani prevzemata
vseh vrst življenjska in rentna zavarovanja.

Svetovne police družbe so v smislu liberalnih zavarovalnih pogojev že po kratkem obstanu
neizpodbitne in nepropadne z avtomatičnim podaljšanjem in ob skromni dodatni premiji
obrnejo tudi

vojni riziko in invalidnostno sozavarovanje,

katero zadnje zavarovanje za slučaj invalidnosti poleg ustavitve plačevanja premije tudi še
garantira za ves čas trajanja zavarovanja prejemanje rente v visokosti 10 odstotkov zavaro-
vane glavnice. — Od 1. januarja leta 1911. na novo uvedeni udeležbo dobička.

ki se v polici sami v največjem delu garantira. — Pojasnila dajo neobvezno in brezplačno
generalni zastop v Gradcu ter glavna zastopstva v Ljubljani, višji nadzornik Leopold Grünfeld
in Fran Aumann, v Celovcu in Mariboru ter vsi gg. inspektorji in agenti.

Stanje zavarovanj koncem 1913 čez 600 milijonov kron
Aktiv koncem 1913 čez 200 milijonov kron
Izplačil koncem 1913 čez 400 milijonov kron

808

Osebe, ki imajo zveze v boljših krogih, se vabijo da prevzemo naše zastopstvo.

110 podružnic 200 zalog

Podružnica:

1558

Ljubljana

Šelenburgova ulica 7

Pošiljanje po pošti na vse kraje
cesarstva od 5 kg naprej franko

Vzorci od žgane in surove
kave zastoj in franko

St. 3256/V. u.

Razglas o klasifikaciji konj leta 1914.

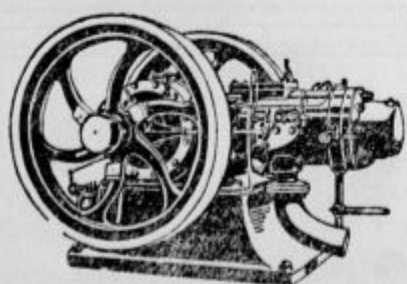
1. V smislu § 4. zakona z dne 21. decembra 1912, drž. zak. št. 235, vrši se
klasifikacija konj za mesto Ljubljano po okrajih naslednje dni:

- dne 16. junija za I. (šolski) okraj,
 - dne 17. in 18. junija za III. (dvorski) okraj,
 - dne 19. in 20. junija za IV. (kolodvorski) okraj,
 - dne 22. junija za V. okraj (predkraj), Črna vas, Illova, Hauptmanca, Karolinska
zemlja, Hradskega- in Kurja vas,
 - dne 23. junija za II. (šentjakovski) in za VI. okraj (Vodmat) in vse konje, ki se
omenjene dni iz kakršnega koli vzroka niso mogli pripeljati.
2. Posestniki iz III. in IV. okraja se pismeno obveste, kdaj jim je privedi konje.
3. Konje iz vsakega okraja je ob istem času in sicer ob določeni uri privedi
na trg Tabor.
4. Konje je privedi posamez in ob uzdi, vozove in vprego pa je pustiti doma.
5. Vozove puščati na Taboru ali v neposredni bližini ni dovoljeno.
6. Posestniki, ki ne pripeljejo svojih konj pred klasifikacijsko komisijo, se kaznujejo
z globo do 200 K, eventualno z zaporom do enega meseca.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 15. maja 1914.

1724

Hitra postrežba! Ugodni
plačilni pogoji. Najboljše
reference!

3820

Bolinder

motorji na surovo olje

za vsaki obrat in vsaki kraj pripravi,
enostavni, ceni, ekonomični, stoječi in le-
žeči, na mestu stoječi ali pa prenesljivi.

Bolinder družba za izdelovanje stro-
jev, Dunaj IX., Porzellangasse št. 18.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spa-
dajoče blago dobite najceneje v
specialni trgovini

A. & E. Škaberné

Mestni trg 10

Solidna postrežba

Velika izbira

Novo!

Zaloga pohištva „JAVOR“
Ljubljana, Rimska cesta št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje izdelke ter izvršitev vseh mizarskih
del kakor opravo hotelov, prodajalen, izložb, vsa stavbna dela itd.

Domače podjetje z mehaničnimi delavnicami.

Najnižje cene!

Točna postrežba!

1391

St. 810/Pr.

Razpis.

1850

Mlekarski instruktor.

Pri deželnem odboru kranjskem je popolniti mesto

mlekarskega instruktora.

S to službo so združeni sledeči prejemki: Letna plača 1600 K, akti-
vitetna doklada 504 K in potni pavšal v letnem znesku 1500 K.

Za to službo se zahteva dovršitev kake nižje kmetijske in enoletne
mlekarske šole ter primerno prakso v mlekarski stroki.

Nomeščenje je sprvačasno.

Prosilci za službo mlekarskega instruktora predložijo naj svoje s krst-
nim in domovinskim listom, z zdravniškim spričevalom ter z dokazili o stro-
kovni usposobljenosti ter o znanju slovenskega in nemškega jezika oprem-
ljene prošnje do 20. junija t. l. podpisaneu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 30. maja 1914.

DOBRO BLAGO SE SAMO HVALI!

G. F. Jurásek

oglaševalec glasovir-
jev in trgovec glasbil
Ljubljana, Poljanska cesta št. 13

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, planin, harmonijev, gosli, klavir, tamburice, citar, harmonik
itd. Najboljše strune „Weichold“ in druge, ter vse potrebščine glasbil. Jamčim pismeno
10 let. Zavod za vglasevanje ter popravila glasovirjev in vsa glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.

Vglašujem v „Glasbeni Matici“, „Mladiki“ in drugim slovenskim
zavodom. — Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokov-
njaki, kateri instrumente samo pokvarijo. Edini samostojni stro-
kovnjak za vglasevanje ter popravila vseh glasbenih instrumentov
je na Kranjskem koncesionirana tvrdka G. F. Jurásek.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj

- Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh
oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupi-
larno-varno nalaganje. — Ranžiranje insol-
venc. — Eskont menic. — Nakup in prodaja
državnih vrednostnih papirjev.
- Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in
obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev
in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih
in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- Promet z nepremičninami in podjetji: Po-
sredovanje pri nakupu, prodaji in zame-
njava nepremičnin, industrijskih, trgovskih
in obrtnih podjetij.
- Tehnično-komercialne zadeve: Nakup in
prodaja industrijskih, obrtnih in poljedel-
skih strojev vseh sistemov. — Oprema celih
delavnic. Instalacije. Načrti in proračuni.
- Strokovni nasveti v vseh navedenih zade-
vah. Strogo stvarno poslovanje. — Pro-
spekti na razpolago.

Zahtevajte veliki cenik brezplačno in poštne prosto.

z več kot 1000 slikami! Poština in zavojnina prosta. Neugajajoče zamenjam ali denar nazaj.

St. 50. Prave dunajske harmonike najboljše kakovosti, garantirano dobro
preizkušene, priporočljiv instrument. Za boljše in večje zahtevajte moj cenik.
8 tipk, 1 register, 13 glasov, 24—10 cm K 3-20
10 tipk, 2 registra, 28 glasov, 24—12 cm K 5-40
10 tipk, 2 registra, 50 glasov, 24—12 cm K 7-20
20 tipk, 3 registri, 70 glasov, 30—15 cm K 10-80

Stev. 54. Najcenejši aparat za briti, dobro poniklan z dvo-
reznno kline, ranjenje čisto izključeno, z eno nadomestilno
kline. Komad K 1-75 Posamezne kline à 25 vinajrev.

St. 57. Stroj za striženje las, fino poniklan z dvema nastavkoma za
striženje, reže čez dva zoba, poniklani držaji. Reže brez nastavka
3 mm, s tankim nastavkom 7 mm, z debelim nastavkom 10 mm, cela
dolžina 15 in pol cm, 17 zob z rezervnim peresom, komad K 4-80.
— isti stroj za striženje brade najboljše kakovosti. Komad K 5-80.

St. 51. Fina, absolutno zanesljiva britve,
Solingen izdelek, polsiroka, pol votlo brušena, K 1-40. Ista še boljše,
ozka, popolno votlo brušena K 3—.

E. LUNA, Maribor ob D. šteč. 64

Prva razpošiljalna galanterijskega in pletenega blaga in gosp. orodja. Razpošilja v vse dežele.